

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доцент

_____ Ольга ГУБАРИК
« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **Обліково-аналітичний базис ефективності використання запасів
на підприємстві та напрями його оптимізації**

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувачка
групи МгОПз-23

Ольга ПІЛЬГУН

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Ольга ОДНОШЕВНА

Дніпро – 2024

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОН молоді та спорту

України
384)

від 29 березня 2012 року №

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет: Обліку і фінансів
Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою
Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»
Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри _____ Ольга ГУБАРИК
« _____ » _____ 202_р.

ЗАВДАННЯ **Пільгун Ользі Володимирівні**

1.Тема роботи «Обліково-аналітичний базис ефективності використання запасів на підприємстві та напрями його оптимізації»

Науковий керівник роботи Одношевна Ольга Олександрівна, к.е.н., доцент

затверджені наказом по ДДАЕУ від «09» жовтня 2024 р. № 3365

2.Термін подання здобувачем роботи: – 10 грудня 2024 року.

3. Вихідні дані до роботи: Сукупність нормативних актів: законів, положень, методичних рекомендацій та інструкцій з використання запасів господарствами різної форми власності. Матеріали періодичних видань, підручників, посібників та окремих наукових статей, а також проміжні та звітні дані товариства з обмеженою відповідальністю «Спектр-Агро», Дніпропетровське представництво міста Самар.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити). Теоретичний базис економічної ефективності використання запасів, їх облік та аналіз. Сучасний стан та базові підходи до обліку запасів на підприємстві. Аналітичний базис оцінки рівня ефективності використання запасів підприємством. Висновки. Список використаних джерел.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). Основні вимоги, які дозволяють визнати категорію Зап. активами господарства. Розподіл Зап. за класифікаційними вимогами відповідно до норм чинної нормативної бази, щодо їх обліку. Поділ Зап. на види і підвиди відповідно до їх характеристики. . Нормативно-правовий масив інформації процесу регулювання обліку Зап. Теоретичний підхід до

ведення обліку та відображення у фінансовій звітності Зап. Способи відображення Зап. у бухгалтерському обліку окремо взятого господарства в ситуаційному ключі. Динаміка зміни частки основних засобів підприємства в загальній структурі його активів. Динаміка зміни частки питомої ваги запасів у загальній сукупності активів компанії за 2019-2023 р.р. Структурні особливості капіталу та зобов'язань компанії та рівень фінансової залежності в динаміці за останні 5 років. Динаміки зміни обсягів доходу та чистого прибутку протягом 2019-2023 р.р. Структурна схема організації діяльності компанії «Спектр-Агро»

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____ березень 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичний базис економічної ефективності використання запасів, їх облік та аналіз	Березень 2024	
2	Сучасний стан та базові підходи до обліку запасів на підприємстві	Квітень 2024	
3	Аналітичний базис оцінки рівня ефективності використання запасів підприємством	Травень 2024	
4	Реферат, вступ, список використаних джерел	Вересень 2024	
5	Висновки	Жовтень 2024	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи	Листопад 2024	

Здобувач

_____ (підпис)

_____ **Ольга ПІЛЬГУН**
(власне ім'я, прізвище)

Науковий керівник

_____ (підпис)

_____ **Ольга ОДНОШЕВНА**
(власне ім'я, прізвище)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ БАЗИС ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ, ЇХ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ	11
1.1. Особливості економічної сутності процесу формування та використання запасів	11
1.2. Теоретичні підходи, щодо здійснення обліку запасів вітчизняними господарствами	15
1.3. Дослідження теоретичних особливостей здійснення аналізу запасів	20
Висновки до першого розділу	22
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА БАЗОВІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	24
2.1. Розрахунок та оцінка результатів фінансово-господарської діяльності ТОВ «Спектр-Агро», Дніпропетровського представництва	24
2.2. Організація процесу діловодства та зокрема відділу бухгалтерії на досліджуваному підприємстві	28
2.3. Сучасний стан процесу ведення обліку запасів ТОВ «Спектр-Агро»	31
2.4. Побудова практичних рекомендацій для удосконалення обліку запасів у ТОВ «Спектр-Агро»	34
Висновки до другого розділу	37
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНИЙ БАЗИС ОЦІНКИ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВОМ	39
3.1. Аналіз впливу факторів на ефективність використання запасів в господарстві, практичні особливості	39
3.2. Оптимізація аналітичних процедур через побудову розрахункових моделей процесу використання запасів у ТОВ	

«Спектр-Агро»	41
Висновки до третього розділу	44
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51

РЕФЕРАТ

Тема: «Обліково-аналітичний базис ефективності використання запасів на підприємстві та напрями його удосконалення».

Кваліфікаційна робота містить: 56 сторінок, 19 рисунків, 3 таблиці, 52 літературних джерел.

Об'єкт дослідження – базис процесів та особливостей користування запасами в господарстві.

Предмет дослідження – процес виробництва, купівлі та використання запасів в господарстві, особливості здійснення їх обліку, та аналіз.

Мета роботи – дослідити та оцінити обліково-аналітичний базис ефективності способів виробництва, купівлі та руху запасів в господарстві, а також побудувати конкретні шляхи удосконалення цього процесу.

Методи дослідження. Для якісного виконання кваліфікаційного проекту доцільно використати загальнонаукові методи, такі як всебічний аналіз, аналогія, синтез, моделювання, а також специфічні облікові підходи, такі як накопичення, групування та реєстрація інформації.

Протягом роботи над виконанням кваліфікаційного проекту, був здійснений докладний аналіз особливостей діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Спектр-Агро» в контексті ґрунтового підходу до особливостей використання запасів та відображення цієї інформації в обліку, на базі чого був здійснений аналіз цього процесу із виявленням деяких відхилень.

За для усунення виявлених відхилень в діяльності досліджуваного господарства було розроблено оптимізаційні механізми, які включають усесторонній підхід до удосконалення обліку запасів в господарстві та більш сучасні підходи до його аналізу.

Найбільш суттєві та значимі результати дослідження були рекомендовані до впровадження у ТОВ «Спектр-Агро», яке розташовану в м. Обухів, Київської області.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

**ЗАПАСИ, АНАЛІТИЧНИЙ МЕХАНІЗМ, ОБЛІК ЗАПАСІВ,
ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАПАСІВ**

ABSTRACT

Topic: «The accounting and analytical basis of the efficiency of the use of stocks at the enterprise and directions for its improvement».

The qualification work contains: 56 pages, 19 figures, 3 table, 52 literary sources.

The object – the basis of processes and features of the use of stocks in the economy.

The subject of research – the process of production, purchase and use of stocks in the economy, features of their accounting, and analysis..

The purpose of the work – to investigate and evaluate the accounting and analytical basis of the efficiency of methods of production, purchase and movement of stocks in the economy, as well as to build specific ways of improving this process.

Research methods. For high-quality performance of the qualification project, it is advisable to use general scientific methods, such as comprehensive analysis, analogy, synthesis, modeling, as well as specific accounting approaches, such as accumulation, grouping and registration of information.

During the work on the implementation of the qualification project, a detailed analysis of the specifics of the SPEKTR-AGRO limited liability company was carried out in the context of a thorough approach to the specifics of the use of stocks and the display of this information in accounting, on the basis of which an analysis of this process was carried out with the identification of some deviations.

In order to eliminate the detected deviations in the activity of the studied farm, optimization mechanisms were developed, which include a comprehensive approach to improving inventory accounting in the farm and more modern approaches to its analysis.

The most significant and significant results of the research were recommended for implementation in SPEKTR-AGRO LLC, which is located in Obukhiv, Kyiv region.

KEYWORDS

INVENTORIES, ANALYTICAL MECHANISM, INVENTORY ACCOUNTING, INVENTORY OPTIMIZATION

ВСТУП

Актуальність теми. Облік запасів (*далі. Зап.*) з огляду на сучасні умовах полягає в забезпеченні ефективного управління ресурсами підприємства шляхом систематизації даних про запаси, їх рух та стан. У сучасному світі, де швидкість змін і конкуренція зростають, облік Зап. виконує важливу роль у досягненні ряду показників господарюючого суб'єкта. Зокрема, слід робити акцент на системі оптимізації управління ресурсами, через забезпечення господарства достатніми запасами для безперебійної діяльності без надлишків, які можуть заморожувати фінансові ресурси. Також слід відслідковувати точність і своєчасність даних, які необхідно відобразити в обліку. В даному контексті, в нагоді стає використання у виробничому процесі автоматизованих систем для здійснення обліку, що дозволяє отримувати актуальні дані в реальному часі, що сприяє швидкому прийняттю управлінських рішень.

Слід підкреслити, що питанням коректного обліку Зап. на сьогодні займається велика кількість науковців та практиків, таких, як Височан О.С., Гайдучок Т.С., Головач А.І., Одношевна О.О., Пилипенко Л., Воськало В., Ольшанська М., Майковець Д., Манн Р.В., Фінагіна О.В., Кудлаєва Н., Подмешальська Ю.В.; Парнюк О. В., Подолянчук О. А., Семчук Ж. В., Скаско, О. І.; Костецька, Ю. Р., Сопко В.В., Фімяр С. В., Шевченко Л.Я. та ще багато інших провідних вчених. Спираючись, на той факт, що тема обліку Зап. виступає доволі дискусійної та висвітлена думками багатьох авторів, доречно зробити висновки, що вона є дуже актуальною на сьогодні і потребує більш ґрунтовного огляду та дослідження.

При написання кваліфікаційної роботи необхідним є формування мети роботи, а саме це необхідність дослідити та оцінити обліково-аналітичний базис ефективності способів виробництва, купівлі та руху запасів в господарстві, а також побудувати конкретні шляхи удосконалення цього

процесу. Щоб досягнути виокремленої мети необхідно поставити та виконати такі завдання, а саме:

- оцінити теоретичні підходи, щодо сутності Зап., обліку та аналізу Зап. також в теоретичному вираженні;
- зробити суцільну фінансово-економічну діагностику підприємства, яке обране базою для написання роботи, а саме ТОВ «СПЕКТР-АГРО»;
- оцінити на скільки якісно сформована та функціонує відділ бухгалтерії в господарства, а також інші базові для нормальної роботи підрозділи;
- оцінити практичні особливості ведення обліку Зап., виявити можливі неточності та розробити рекомендаційний пакет для їх усунення;
- провести детальну аналітичну діагностику саме обліку Зап. в господарстві та, на основі цього, поррахувати розрахункову модель, яка слугуватиме важелем більш якісного відображення Зап. в господарстві.

Об'єктом дослідження виступає базис процесів та особливостей користування запасами в господарстві.

Предметом дослідження є процес виробництва, купівлі та використання запасів в господарстві, особливості здійснення їх обліку, та аналіз.

Методи дослідження. Для якісного виконання кваліфікаційного проекту доцільно використати загальнонаукові методи, такі як всебічний аналіз, аналогія, синтез, моделювання, а також специфічні облікові підходи, такі як накопичення, групування та реєстрація інформації.

Головним інформаційним джерелом для написання кваліфікаційної роботи виступило ТОВ «СПЕКТР-АГРО», яке розташоване в місті Обухів, Київської області.

В процесі ретельної діагностики специфіки роботи господарства, як загалом, так і в розрізі обліку Зап. було виявлено, що на підприємстві не досить якісно ведеться аналітичний облік даної ланки, сукупність первинних документів, які складаються бухгалтерією не є достатньою, для своєчасного

та якісного виявлення проблем у виробництві, також слід виокремити недостатній рівень автоматизації, щодо ведення діяльності та узагальнення даних. Спираючись на підкреслені недоліки, був сформований загальний рекомендаційний пакет пропозицій, який дозволить господарству сукупно оптимізувати свою діяльність. Також розроблено додаткову внутрішньогосподарську відомість, як фактор впливу на більш точний облік Зап. та розраховано модель удосконалення процесу роботи із Зап.

Наукова новизна. Результати роботи над написання кваліфікаційного проєкту полягають у представленні необхідного ряду рекомендацій, які дозволять ТОВ «СПЕКТ-АГРО» здійснювати свою діяльність більш сучасніше та якісніше, головні акценти наукової новизни включають такі розробки:

- *вперше:*
 - розрахована прогнозна модель зміни рівня собівартості та чистого доходу від реалізації в результатів коливань у 2025 році
- *удосконалено:*
 - розроблений механізм впровадження системи RFID сканування для оптимізації складського обліку Зап. компанії;
 - запропонований варіант використання дашборту руху запасів, як елемент оптимізації їх аналітичного та складського обліку;
 - побудований аналітичний концепт запасів компанії в контексті підвищення рівня ефективності їх використання та реалізації.
- *набуло подальшого розвитку:*
 - власне тлумачення економічної сутності «Запасів», яке включає розгалужений пошаровий механізм в процесі їх створення, вирощування, виробництва чи реалізації, який передбачає дотримання норм облікового законодавства в контексті їх відображення окремо взятим господарюючим суб'єктом.
 - сформований теоретичний механізм аналізу використання та відображення Зап.;

Результат отриманих досліджень свідчить, що господарство може вийти на більш новий та сучасний рівень роботи. Також підкреслимо, що представлені розробки можуть стати в нагоді при роботі господарств аналогічного профілю і таким чином також удосконалити їх діяльність, як в певній галузі, так і в загальній сукупності.

Публікації. Базовим показником наукової роботи виступає публікація наукової статті у фаховому журналі категорії Б: Аналітична діагностика ефективності використання запасів підприємством, як елемент оптимізації системи ведення обліку та контролю. Проблеми сучасних трансформацій. Електронний науково-практичний журнал. № 15, 2024р.

Також наукові здобутки висвітлені у тезах доповідей: Схема економічної діагностики активів підприємства і пов'язаних з ними витрат. Матеріали VII Всеукраїнської інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств». 9-10 травня 2024 р. – Дніпро. С. 50-53. Теоретичні і практичні підходи до оптимізації рівня раціонального використання запасів. Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи», 30-31 жовтня 2024р. м. Дніпро. С. 98-100.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ БАЗИС ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ, ЇХ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ

1.1. Особливості економічної сутності процесу формування та використання запасів

Особливості економічної сутності процесу формування та використання запасів полягає у їх ролі як однієї з ключових складових оборотних активів підприємства, які забезпечують безперервність виробничо-комерційної діяльності, оптимізацію витрат та задоволення попиту. Запаси відображають вартісну оцінку ресурсів, що знаходяться в стані очікування використання у виробничому процесі або продажу, і є важливим елементом управління ресурсами. Багато сучасних вчених, науковців та практиків сьогодні переймаються базовим аспектом, щодо визначення економічної суті Зап. Так, наприклад, Подолянчук О. А. говорить: «Запаси включають сировину, матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію і товари. Вони представляють реальні ресурси, що забезпечують функціонування підприємства» [35].

Одношевна О. О. стверджує, що: «Функціональна роль запасів для виробничого процесу забезпечують його безперервність, а для збуту є гарантією своєчасного виконання замовлень та задоволення споживчого попиту» [27].

Відповідно до Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», їх сутність слід виокремити: «Запаси є частиною оборотного капіталу підприємства, тобто ресурсами, вкладеними у матеріальні активи, які можуть бути конвертовані у грошові кошти через виробництво чи продаж» [25].

Для більш точного сприйняття економічної суті Зап., пропонуємо узагальнену схему критерій, які дозволяють вважати Зап. саме активами господарства (рис.1.1).

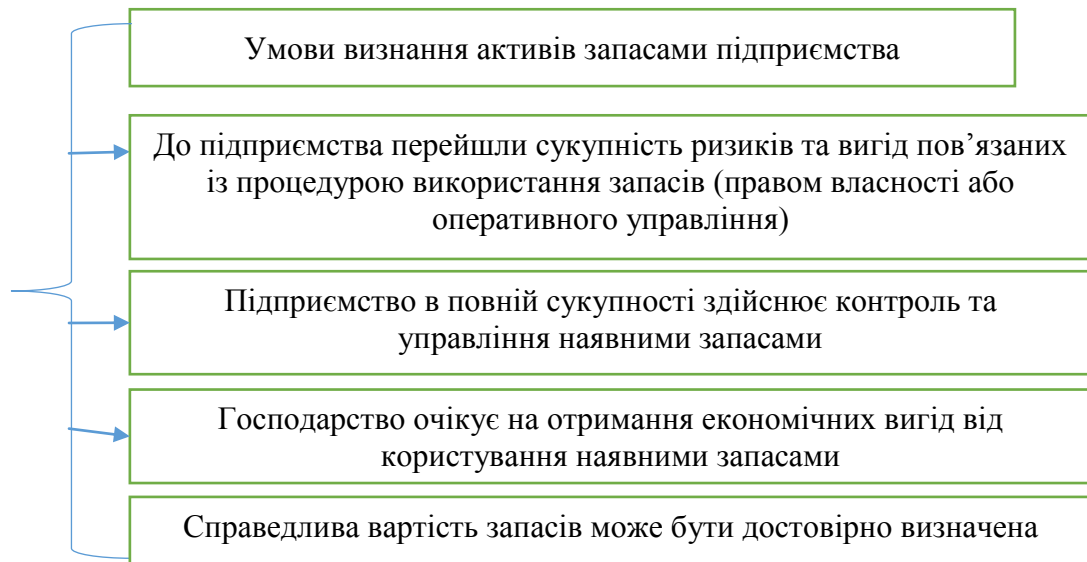

Рис. 1.1. Основні вимоги, які дозволяють визнати категорію Зап. активами господарства

Представлені у схемі твердження, дають можливість визначити, що Зап. слід вважати активами господарства, коли воно усвідомлює визначає загальну сукупність ризиків, витрат та вигід, які може отримати в результаті користування Зап. Також суть Зап., як активу фірми, включає тотальний контроль над ними протягом виробничої діяльності, що передбачає максимізацію можливо отриманих вигід від їх використання. Ще одним базовим показником визначення суті та економічного змісту Зап. є оцінка їх справедливої вартості на конкретну дату.

Погоджується з вище наведеним твердженням і продовжує свою думку в цьому фокусі Легеза Ю., яка говорить: «Запаси перебувають у постійному русі: поповнення, використання, зберігання, перетворення на готову продукцію або товар» [17].

Поряд з цим, Крочак Оксана, Матрос, Олена, Михайловина Світлана пишуть: «Ефективне управління запасами дозволяє мінімізувати витрати на їх закупівлю, зберігання та переміщення, що безпосередньо впливає на прибутковість підприємства» [15].

Шпінь Вероніка і Мельник Тетяна стверджують, що: «Запаси можуть втрачати свою цінність через псування, старіння чи зміну ринкових умов, що потребує стратегічного підходу до їх формування та управління» [52].

Як видно з думок різних авторів, поняття Зап. доволі широке та багатогранне. Також слід відмітити, що вони мають і свої особливості щодо класифікації у бухгалтерському обліку, тому пропонуємо узагальнити їх класифікацію загальною схемою (рис. 1.2).

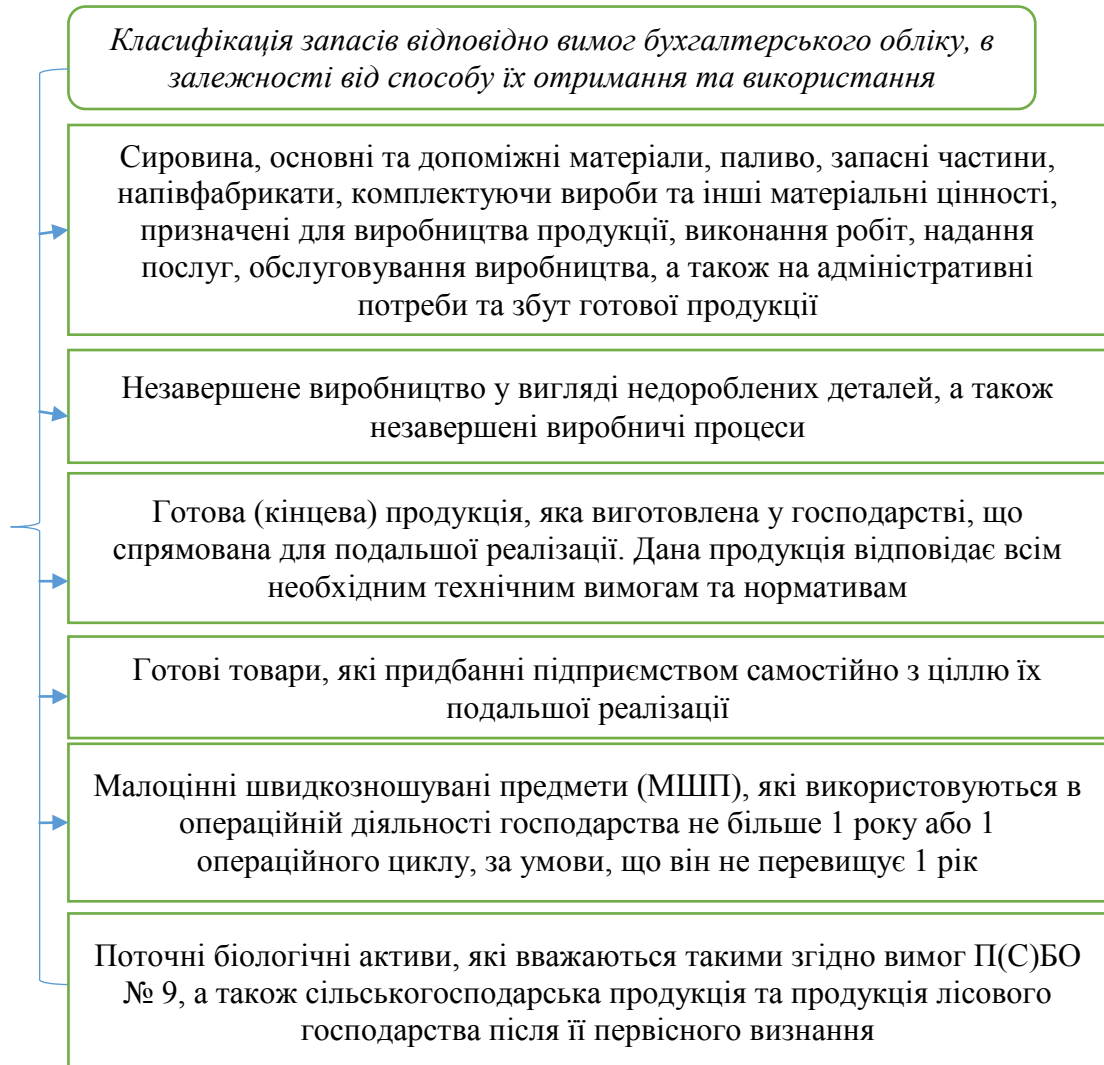

Рис. 1.2. Розподіл Зап. за класифікаційними вимогами відповідно до норм чинної нормативної бази, щодо їх обліку

Інформаційні аспекти, представлені на вище наведеній схемі свідчать про широку різноманітність та різновид Зап. відповідно до БО, слід підкреслити, що вони поділяються як на неживі, так і на живі біологічні активи, які можуть утримуватись господарством для подальшого перепродажу чи переробки. З огляду на такий широкий алгоритм розподілу Зап. у БО, бачимо, що вони, в свою чергу поділяються і на підвиди. Більш

детальне представлення Зап. в розподілі їх на підвиди представлено на рисунку 1.3.

Рис. 1.3. Поділ Зап. на види і підвиди відповідно до їх характеристики

Як стверджує Цятковська, Олена: «Запаси є інструментом для підтримання ліквідності та стабільності діяльності підприємства. Їх обсяг та структура впливають на фінансові показники, зокрема оборотність активів» [49].

У свою чергу, Тлучкевич Наталія виокремлює категорію Зап. так: «Економічна сутність запасів полягає у їх значенні як ресурсу, що забезпечує виробничо-збутову діяльність підприємства, його адаптацію до змін

внутрішнього і зовнішнього середовища, а також підтримання стабільності фінансових потоків» [46].

Погоджуються з нею та висказують свої думки Самодай Валентина, Донський, Максим, Гладун Марина наступним чином: «Ефективне управління запасами сприяє підвищенню рентабельності та конкурентоспроможності підприємства» [38].

Погоджуємось і ми з перерахованими вище думками авторів різного галузевого профілю і пропонуємо власне тлумачення економічної сутності «Запасів», яке включає розгалужений пошаровий механізм в процесі їх створення, вирощування, виробництва чи реалізації, який передбачає дотримання норм облікового законодавства в контексті їх відображення окремо взятим господарюючим суб'єктом.

1.2. Теоретичні підходи, щодо здійснення обліку запасів вітчизняними господарствами

Здійснення обліку Зап. вітчизняними господарствами може базуватися на кількох теоретичних підходах, які враховують специфіку економічної діяльності окремого з них, вимоги національних стандартів бухгалтерського обліку та загалом рівня безпекової ситуації в країні. Такі теоретичні підходи можна розглядати під фокусом традиційного ведення бізнесу, функціонального підходи, коли більш акцент слід робити на оперативний облік, аналітичний підхід, на базі якого в подальшому генеруються інноваційні рішення. Думки авторів, з приводу теоретичних підходів до обліку Зап., також різняться.

Наприклад, Подолянчук О. А. пише, що традиційно Зап. потребують: «Оцінки за історичною собівартістю, використання облікових методів оцінки, а також системного підходу до обліку запасів на всіх етапах: надходження, зберігання, використання» [35].

Погоджується з нею та наголошує на таких перевагах при традиційному обліку Зап. Лежненко, Л. І., яка стверджує: «Детальна регламентація документообігу має ряд переваг, зокрема простота та відповідність національним стандартам, а також легкість інтеграції у фінансову звітність» [18].

Оцінка Зап. в загальному контексті показує, що вони мають свої форми та особливості, які відділяють їх від інших активів господарюючого суб'єкта, більш детально дану інформацію відображає схема, представлена на рисунку 1.4.

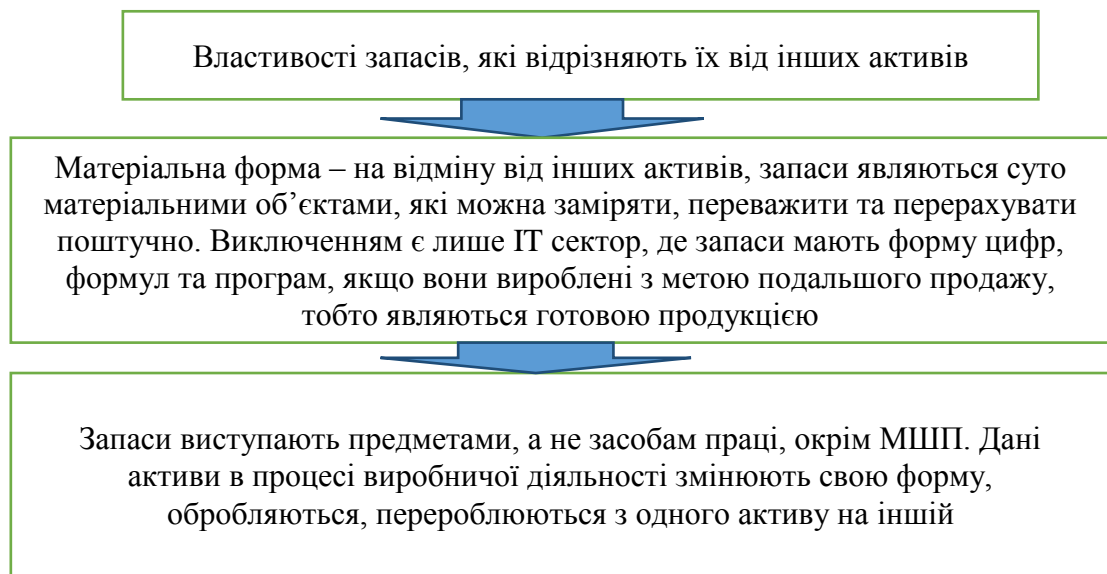

Рис. 1.4. Властиві форми Зап., які відокремлюють їх від інших активів

У своїй праці Костякова А.А. розкриває сутність функціонального підходу до обліку Зап. та каже, що він орієнтований на забезпечення оперативного обліку Зап. з урахуванням їхньої ролі у виробничому циклі та ланцюгах постачання, авторка наголошує наступне: «Сегментування запасів за функціями (виробничі, страхові, збутові) дає можливість визначення критичних точок запасів, тобто мінімальний і оптимальний рівні» [14].

Слід зазначити, що теоретичні особливості та підходи до обліку Зап. жодним чином не можуть оминати доволі широку нормативно-правову базу. Сьогодні в Україні розроблені та функціонують, закони, національні положення та інструкції, які дозволяють окремому підприємству здійснювати

свою діяльність із Зап. відповідно до літери закону. Більш повна і точна добірка законодавчих актів представлена на рисунку 1.5.

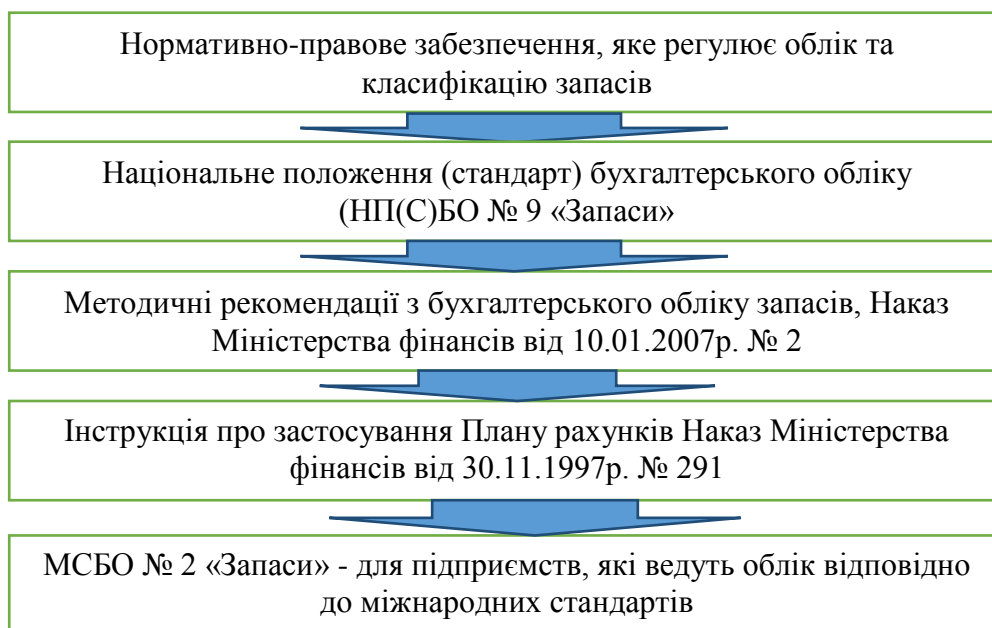

Рис. 1.5. Нормативно-правовий масив інформації процесу регулювання обліку Зап.

Слід підкреслити, що представлена добірка нормативно-правового забезпечення включає необхідний базис інформації, в тому числі, і міжнародний стандарт БО № 2 «Запаси», правильне використання якого дозволяє в подальшому, використовуючи результати діяльності, здійснювати економічний аналіз, в розрізі ефективності використання Зап.

На думку Гайдучок, Т. С. економічний та аналітичний підходи мають ряд таких характеристик: «Постійний моніторинг витрат на зберігання та рух запасів, розрахунок показників ефективності, використання стандартів управлінського обліку» [5].

Разом з тим, Данілова І. розкриває поняття інноваційного підходу до ведення обліку Зап. та стверджує, що він містить аспекти: «Впровадження електронного документообігу, використання штрих-кодування та RFID для відстеження запасів, а також інтеграцію з обліковими системами» [8].

Слід зазначити, що саме впровадження інноваційного обліку Зап. стає запорукою їх якісного відображення в господарській діяльності та зокрема у

фінансовій звітності. Пропонуємо до розгляду устаткований концепт особливостей розподілу Зап. у БО та загалом у звітності по рядках (рис. 1.6).

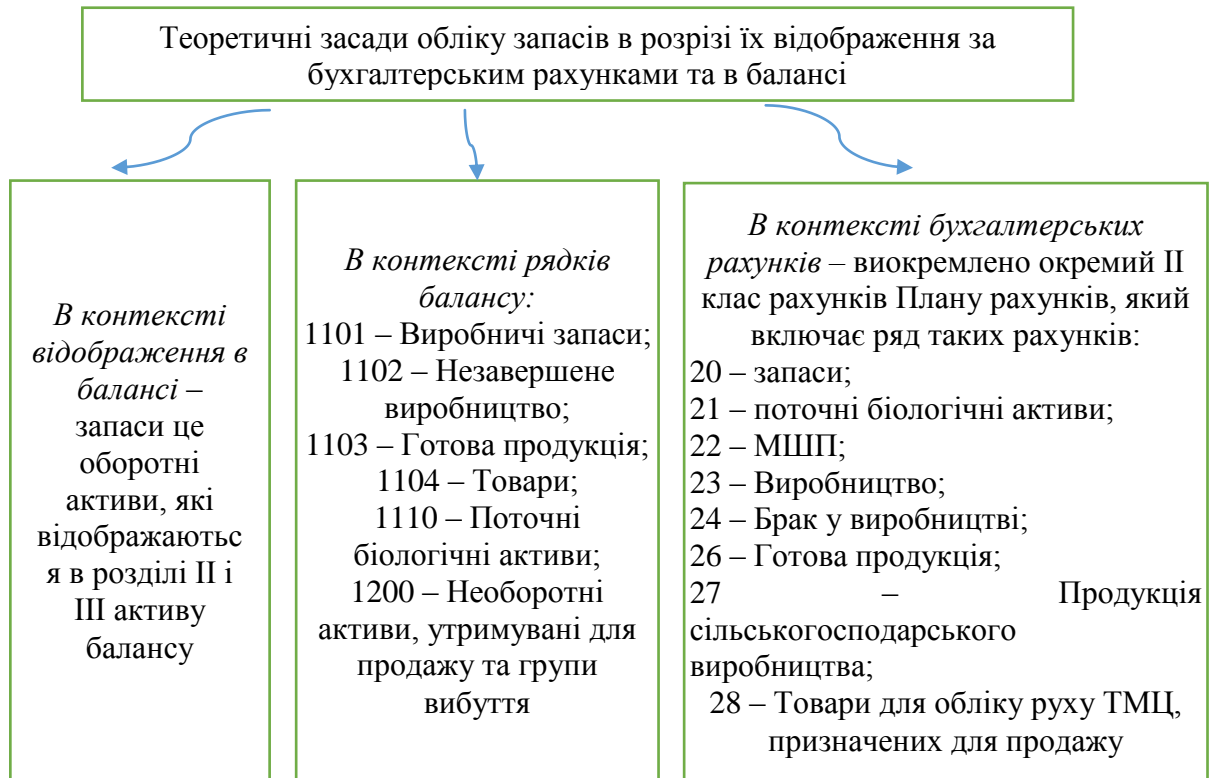

Рис. 1.6. Теоретичний підхід до ведення обліку та відображення у фінансовій звітності Зап.

Представлений теоретичний підхід трансформує інформацію таким чином, що загальні виробничі Зап. включають в себе 8 різних рахунків БО, які дозволяють доволі детально розподілити Зап. за різними категоріями, різною вартістю та виробничим циклом. Також підкреслимо, що форма фін. звітності № 1 «Баланс» у більш детальному вигляді може також включати розподіл Зап. за підвидами. З огляду на те, що баланс слугує, свого роду, фотографією фінансового стану господарства, то така деталізація дозволяє зацікавленим особам більш детально зрозуміти рівень активів та зобов'язань фірми.

Слід розкрити такий нюанс, що представлена деталізація запасів за рахунками БО та за рядками балансу необхідна через те, що протягом виробничої діяльності в господарстві відбувається певний рух Зап., в результаті чого змінюється їх вартість. З приводу цього, пропонуємо

узагальнити цю інформацію у вигляді схеми, спираючись на відображення оцінки Зап. в ситуаційному ключі (рис. 1.7).

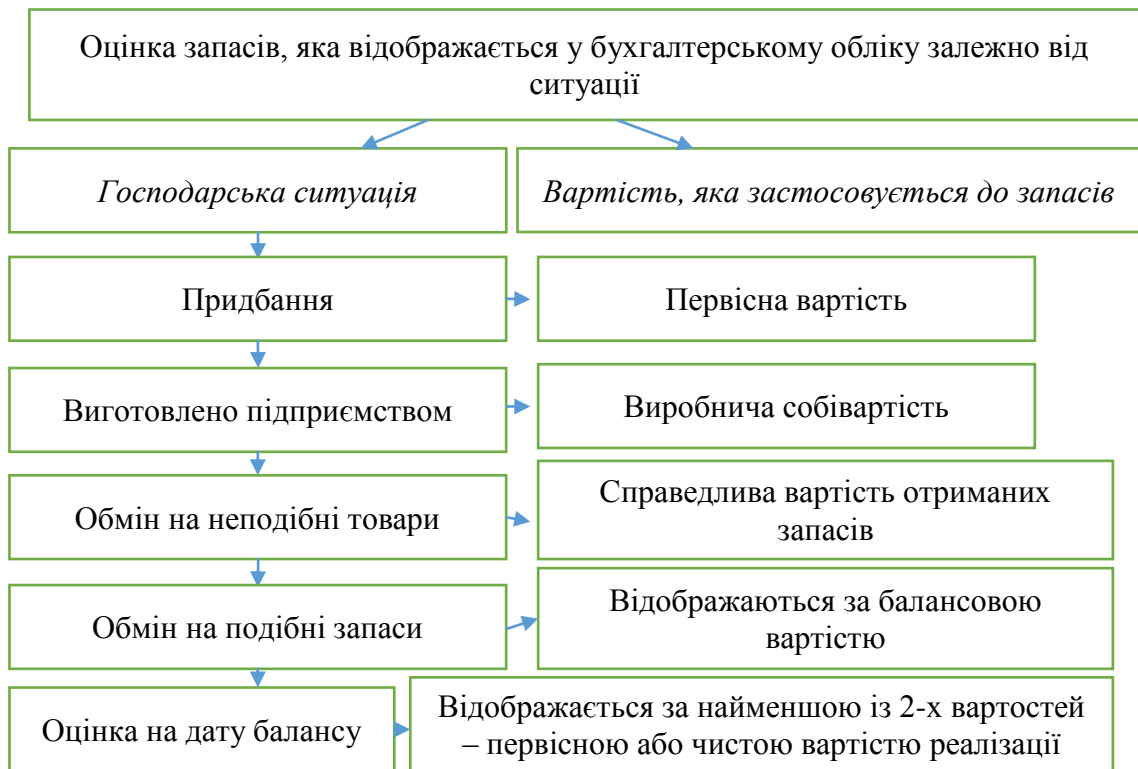

Рис. 1.7. Способи відображення Зап. у бухгалтерському обліку окремо взятого господарства в ситуаційному ключі

Представлена вище схема відображає доволі розгалужений рух Зап. протягом виробничого циклу, який прямим чином впливає на формування таких видів вартості Зап., як первісна, виробнича, справедлива та балансова. Слід підсумувати, що теоретичні засади до обліку Зап. в розрізі різного підходів. Облік Зап., використовуючи різні варіації може мати, як свої переваги так і недоліки. Констатуємо, що використання тієї чи іншої облікової політики прямим чином залежить від специфіки господарської діяльності фірми, а такої її ресурсних можливостей.

Підводячи підсумки, щодо теорії БО Зап., зробимо висновок, що сучасні реалії господарювання вимагають прийняття оптимальних рішень в господарюванні для кожного окремого господарюючого суб'єкта. Найбільш прийнятним сьогодні є використання традиційних методик в поєднанні із

діджиталізацією та цифровізацією господарського процесу за рахунок використання сучасних електронних продуктів.

1.3. Дослідження теоретичних особливостей здійснення аналізу запасів

Оцінюючи особливості здійснення аналізу Зап. з теоретичної точки зору, слід сказати, що аналіз Зап. є важливою частиною функціонування господарюючого суб'єкта і, зокрема, управління його ефективною роботою. Аналіз Зап. включає дослідження стану, структури, динаміки та ефективності використання Зап. Багато авторів та науковців у своїх роботах приділяють увагу саме аналізу використання Зап. Так, наприклад Бондаренко О. М. і Тітаренко А. Д. говорять, що аналіз Зап. включає: «Розрахунок показників обіговості запасів, аналіз надлишкових або дефіцитних запасів, оптимізація запасів із використанням методів ABC-аналізу, XYZ-аналізу або їх комбінацій» [3].

Думки вище вказаних авторів, спонукаю більш ґрунтовно підійти до особливостей здійснення аналізу Зап. в теоретичному ключі та сформуванню загального базису його здійснення (рис. 1.8).

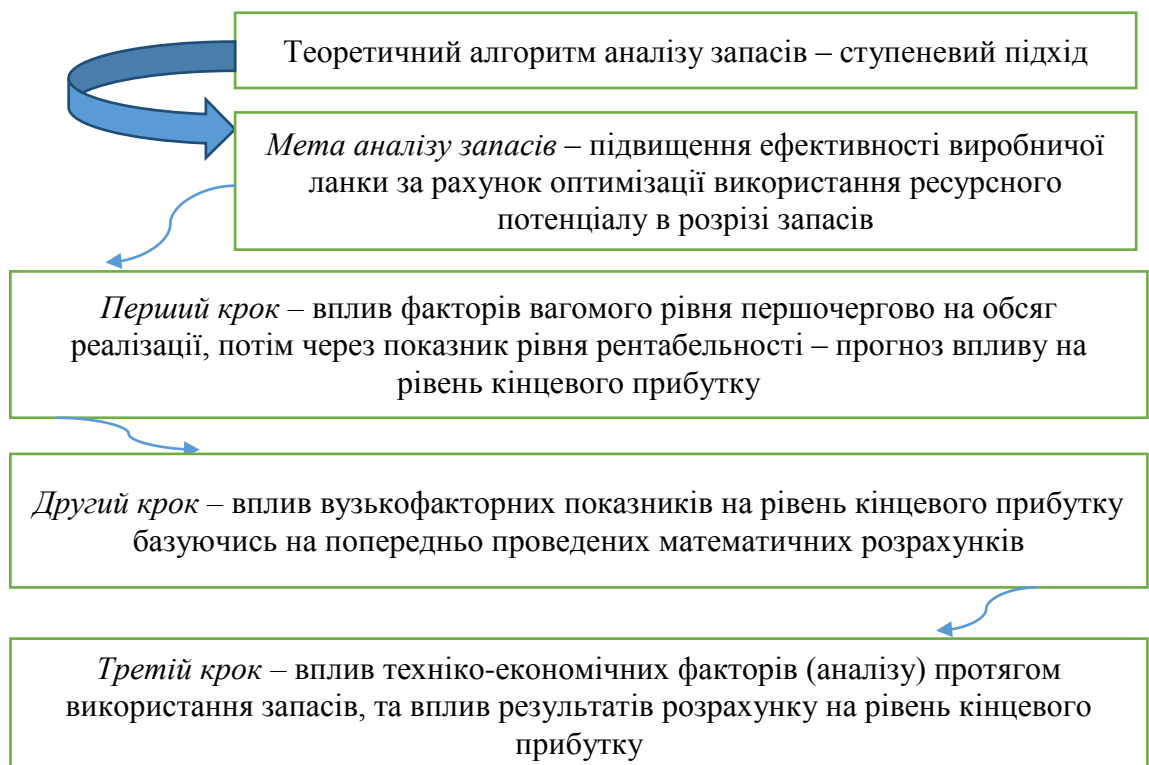

Рис. 1.8. Сконструйований аналітичний базис відображення та використання Зап.

В той же час, Подмешальська Ю.В. та Парнюк О. В. стверджують, що на якість аналізу впливає безліч факторів, зокрема: «Внутрішні фактори – стратегія управління, рівень організації закупок, виробничі процеси, а також зовнішні – ринкова кон'юнктура, сезонність, зміна цін на ресурси» [34].

Оцінюючи наукову роботу Семчук Ж. В., було визначено, що аналіз Зап. включає може бути динамічним: «Аналіз зміни обсягів запасів у часі для виявлення тенденцій, а також співвідношення між запасами та іншими фінансовими показниками наприклад, дохід, витрати, прибуток» [39].

Отже бачимо, що думки авторів доволі широкі та багатогранні, на базі опрацьованого матеріалу, пропонуємо сформувані теоретичний механізм аналізу використання Зап. (рис. 1.9).

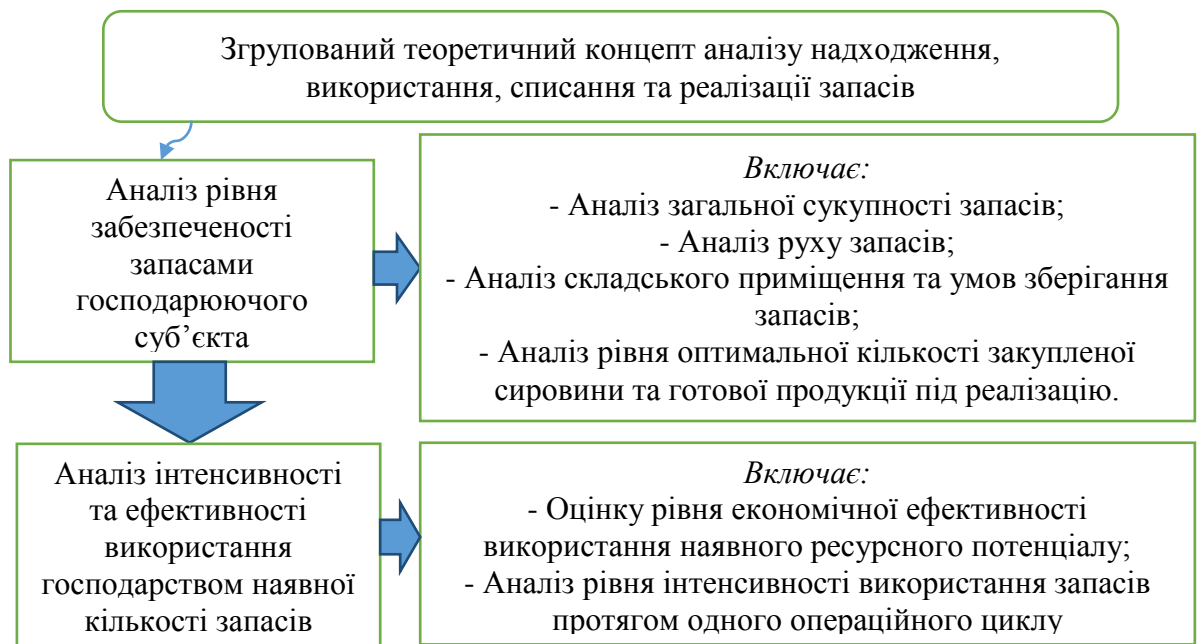

Рис. 1.9. Сформований теоретичний механізм аналізу використання та відображення Зап.

Результати здійснення аналізу використання Зап. відображають, що дана процедура дозволяє здійснити оцінку ризиків, які може мати господарюючий суб'єкта в процесі використання Зап., також це дозволяє виявити надлишкові запаси, які можуть викликати факт заморожки капіталу

чи зростання кількості витрат на процес зберігання Зап. Поряд з цим, аналіз надає можливість вчасно виявити факт недостатності Зап., щоб не допустити зупинки виробничого процесу чи втрати клієнтів. Аналіз Зап. також дозволяє оцінити їх моральний знос чи фізичне псування, яке може трапитись через неправильно обрану методику оцінки та списання Зап. За умови, якщо підприємство планує перейти на міжнародні стандарти ведення обліку та складання звітності, то якісний аналіз дозволить більш м'яко та правильно синхронізувати вітчизняні стандарти з міжнародними. Загалом слід підсумувати, що використання аналітичного інструментарію дозволяє робити прогноз потреб у запасах на майбутній звітні періоди.

Висновки до першого розділу

Особливості економічної сутності процесу формування та використання запасів полягає у їх ролі як однієї з ключових складових оборотних активів підприємства, які забезпечують безперервність виробничо-комерційної діяльності, оптимізацію витрат та задоволення попиту. Запаси відображають вартісну оцінку ресурсів, що знаходяться в стані очікування використання у виробничому процесі або продажу, і є важливим елементом управління ресурсами. Багато сучасних вчених, науковців та практиків сьогодні переймаються базовим аспектом, щодо визначення економічної суті Зап.

Зап. слід вважати активами господарства, коли воно усвідомлюю визначає загальну сукупність ризиків, витрат та вигід, які може отримати в результаті користування Зап. Також суть Зап., як активу фірми, включає тотальний контроль над ними протягом виробничої діяльності, що передбачає максимізацію можливо отриманих вигід від їх використання. Ще одним базовим показником визначення суті та економічного змісту Зап. є оцінка їх справедливої вартості на конкретну дату.

Інформаційні аспекти, представлені на вище наведеній схемі свідчать про широку різноманітність та різновид Зап. відповідно до БО, слід підкреслити, що вони поділяються як на неживі, так і на живі біологічні активи, які можуть утримуватись господарством для подальшого перепродажу чи переробки. З огляду на такий широкий алгоритм розподілу Зап. у БО, бачимо, що вони, в свою чергу поділяються і на підвиди.

Здійснення обліку Зап. вітчизняними господарствами може базуватися на кількох теоретичних підходах, які враховують специфіку економічної діяльності окремого з них, вимоги національних стандартів бухгалтерського обліку та загалом рівня безпекової ситуації в країні. Такі теоретичні підходи можна розглядати під фокусом традиційного ведення бізнесу, функціонального підходи, коли більш акцент слід робити на оперативний облік, аналітичний підхід, на базі якого в подальшому генеруються інноваційні рішення. Думки авторів, з приводу теоретичних підходів до обліку Зап., також різняться.

Підводячи підсумки, щодо теорії БО Зап., зробимо висновок, що сучасні реалії господарювання вимагають прийняття оптимальних рішень в господарюванні для кожного окремого господарюючого суб'єкта. Найбільш прийнятним сьогодні є використання традиційних методик в поєднанні із діджиталізацією та цифровізацією господарського процесу за рахунок використання сучасних електронних продуктів.

Результати здійснення аналізу використання Зап. відображають, що дана процедура дозволяє здійснити оцінку ризиків, які може мати господарюючий суб'єкта в процесі використання Зап., також це дозволяє виявити надлишкові запаси, які можуть викликати факт заморожки капіталу чи зростання кількості витрат на процес зберігання Зап. Поряд з цим, аналіз надає можливість вчасно виявити факт недостатності Зап., щоб не допустити зупинки виробничого процесу чи втрати клієнтів. Аналіз Зап. також дозволяє оцінити їх моральний знос чи фізичне псування, яке може трапитись через неправильно обрану методику оцінки та списання Зап.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА БАЗОВІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Розрахунок та оцінка результатів фінансово-господарської діяльності ТОВ «Спектр-Агро», Дніпропетровського представництва

Дослідження для написання кваліфікаційної роботи здійснювались на базі товариства з обмеженою відповідальністю «Спектр-Агро», офіційна юридична адреса головного представництва Україна, Київська область, м. Обухів, вул. Промислова, 20. Зазначимо, що дане підприємство має 21 представництво в різних регіонах України, зокрема і Дніпропетровське представництво, яке знаходиться за адресою м. Самар (Новомосковськ), вул. Гетьманська 40 а.

Слід зазначити, що компанія «Спектр-Агро» доволі розгалужена і розпочала свою діяльність ще з 2009 року і має репутацію надійного партнера, як для своїх клієнтів аграріїв, так і для компаній, які спеціалізуються на постачання продуктів та послуг. Підкреслимо, що основна сфера діяльності досліджуваного господарства це дистрибуція насіння, засобів захисту рослин, мінеральних макро- і мікродобрих. Також компанія «Спектр-Агро» виступає офіційним дистриб'ютором сільськогосподарської техніки, такої як HARDI, Kockerling, Deutz-Fahr, Dieci, SOLA, FALC, MADARA, QUIVOGNE та інші, які є продуктами провідних українськи розробників.

Компанія «Спектр-Агро» у доволі великій кількості надає консалтингові послуги з приводу посіву, догляду та збору сільськогосподарських культур. Також компанія приймає активну участь у новітніх способах вирощування біологічних активів (зокрема рослинництва) із подальшим наданням рекомендацій, які нові технології впровадити у виробничий процес. Досліджувана компанія здійснює повний матеріальний

супровід забезпеченістю високоякісними матеріалами для виробництва продукції (насіння, засоби захисту рослин, добрива, сільгоспмашини).

Отже компанія «Спектр-Агро» дозволяє своїм аграрним клієнтам побудувати успішний бізнес, користуючись при цьому якісними вітчизняними розробками та матеріалами. Для більш глибокої оцінки роботи компанії, пропонуємо дослідити, яку ж частку займають основні засоби фірми в загальній сукупності його активів (рис. 2.1).

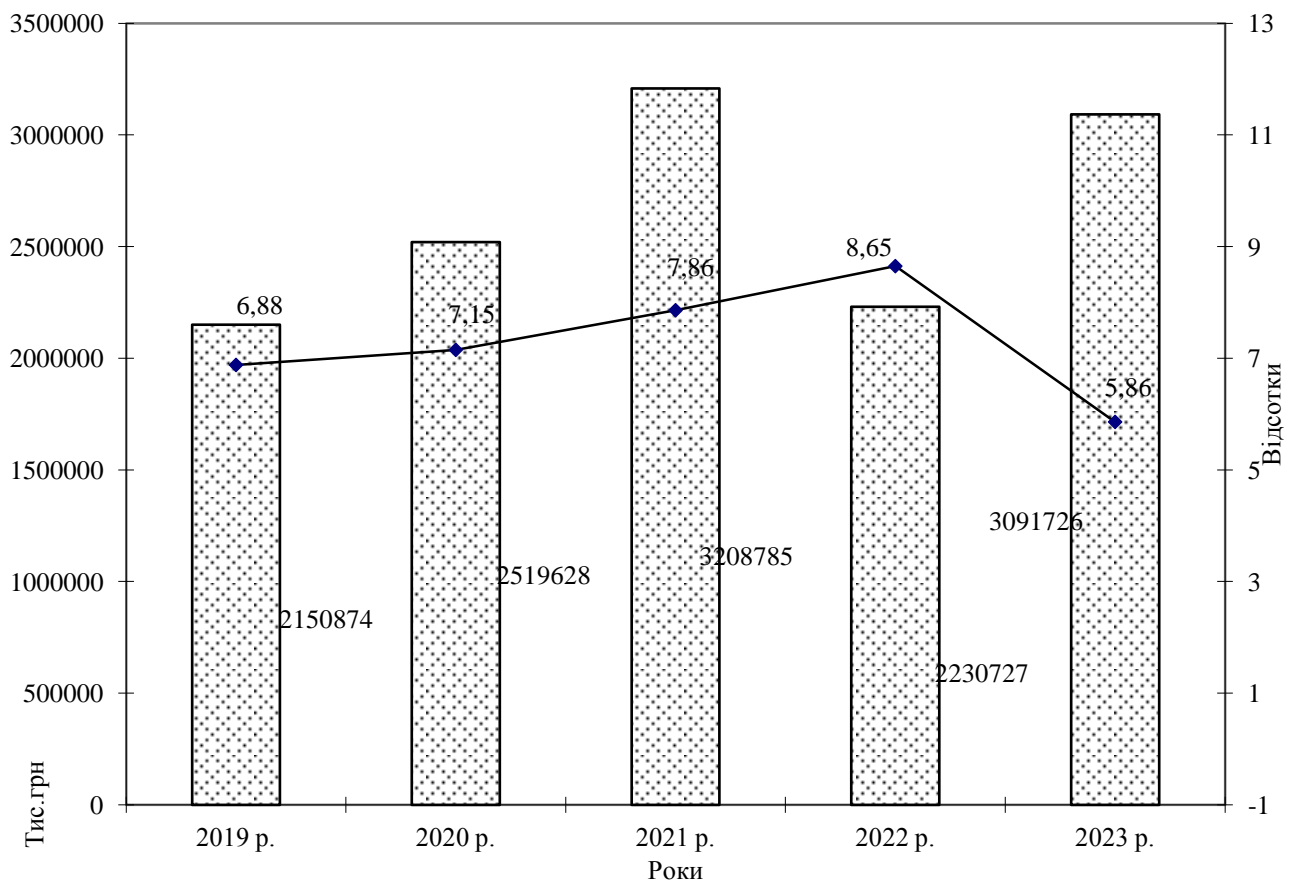

Рис. 2.1. Динаміка зміни частки основних засобів підприємства в загальній структурі його активів

Результати дослідження свідчать, що протягом 5 річного періоду фірма мала ряд коливань щодо обсягів основних засобів у загальній структурі активів фірми. Так, наприклад у 2023 частка питомої ваги основних засобів складала 5,86% відносно до загальної сукупності активів, на відміну від 2022 року, коли основні засоби налічували 8,65%. Даний факт свідчить, що господарство в основному використовує основні засоби, як готову продукцію

для реалізації, тому вважаємо за доцільне розглянути, частку питомої ваги саме запасів в загальній сукупності активів фірми (рис. 2.2).

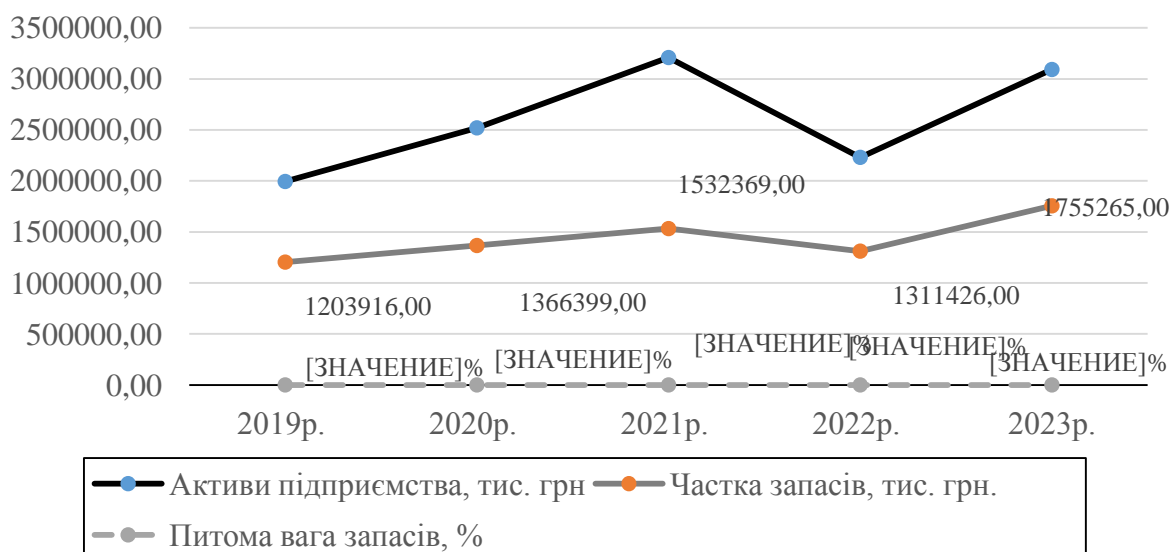

Рис. 2.2. Динаміка зміни частки питомої ваги запасів у загальній сукупності активів компанії за 2019-2023 р.р.

Оцінка динаміки саме запасів фірми протягом 5 років свідчить, що їх обсяг залишається стабільним і сягає в межах 60-50% від загальної сукупності активного потенціалу фірми. Відмітимо, що найбільший обсяг запасів, компанія мала у 2019 році – в межах 60,37%, а найменшу у 2021 – 47,76%. Загалом констатуємо, що саме виробництво та реалізація запасів виступає провідною галуззю в сукупній діяльності досліджуваної компанії, за рахунок чого, вона отримує свої найбільші прибутки.

Вважаємо за доцільне наступним кроком у роботі здійснити аналіз таких базових показників, як загальний рівень капіталу, обсяг довгострокових та поточних боргів і на базі цього представити в динаміці рівень коефіцієнтів, які відповідають за фінансовий стан фірми (табл. 2.1).

Оцінки даних, представлених в таблиці 2.1. свідчить майже за всіма представленими показниками у 2023 році компанія має прирости в порівнянні із 2019 роком. даний факт має місце за рахунок суттєвого зростання рівня капіталу на 150%, що прямим чином вплинуло на зростання коефіцієнту абсолютної платоспроможності фірми на 14,68%.

Також відмітимо, невелике зростання коефіцієнту фінансової залежності, а також коеф. співвідношення своєї та залучених коштів на 3,95% і 2,63% відповідно.

Таблиця 2.1

Структурні особливості капіталу та зобов'язань компанії та рівень фінансової залежності в динаміці за останні 5 років

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2023 у % до 2019
Капітал, всього, тис. грн.	146888	244324	362356	309787	367271	250,03
Довгострокові зобов'язання тис. грн.	6222	1622	3527	2844	2689	43,22
Поточні зобов'язання, тис. грн.	1841022	2273682	2842902	1918096	2721766	147,84
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності	5,11	5,29	5,35	5,02	5,86	114,68
Коефіцієнт покриття загальної ліквідності	1,31	1,25	1,15	1,01	1,06	80,92
Коефіцієнт фінансової залежності	8,1	8,06	7,95	8,12	8,42	103,95
Коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів	7,23	7,02	7,38	7,51	7,42	102,63

Загалом слід констатувати, що компанія в повному обсязі забезпечує себе власними джерелами фінансування і залишається прибутковою в розрізі всіх її представництв.

Не менш важливим елементом дослідження ефективності роботи будь-якої компанії, є оцінка рівня отриманого чистого доходу від реалізації продукції, обсяг собівартості реалізованої продукції, а також рівень чистого прибутку компанії. Для більш якісного відображення цього масиву інформації, пропонуємо узагальнений графік рівня динаміки цих показників за 2019-2023 р.р. (рис. 2.3).

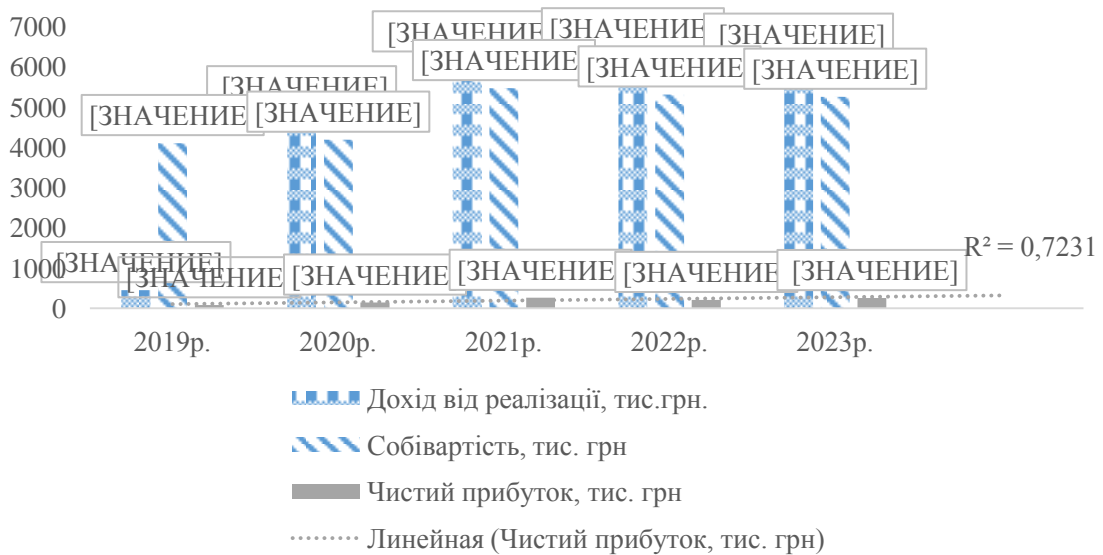

Рис. 2.3. Динаміки зміни обсягів доходу та чистого прибутку протягом 2019-2023 р.р.

Оцінюючи результати дослідження через залученням лінії тренду з прогнозним розрахунок вперед на 1 рік відображає подальше зростання чистого прибутку компанії. Констатуємо, що доволі вагомий обсяг у витратній частині фірми має саме собівартість продукції, тому має місце доволі невеликі обсяги саме чистого прибутку. Відмітимо, що у 2019 році компанія мала рекордно низький рівень прибутку в рамках 77,672 тис. грн в порівнянні із 2020 роком, коли прибуток склав 144,439 тис. грн., тобто майже в 2 рази. Відмітимо, що починаючи з 2021 і по 2023 чистий прибуток компанії знаходиться на стабільному рівні, що свідчить злагоджену роботу фірми.

2.2. Організація процесу діловодства та зокрема відділу бухгалтерії на досліджуваному підприємстві

Компанія «Спектр-Агро», яка зареєстрована за організаційно-правовою формою власності, як товариство з обмеженою відповідальністю має свої представництва за багатьма регіонами країни. Товариство є дочірнім, оскільки повністю належить компанії Оскар Агро Лімітед (Велика Британія).

Компанія спеціалізується на оптовій торгівлі засобами захисту рослин, а також сільгосппродукцією. Так, Генеральним директором компанії є Лобач Володимир Петрович, а Головним бухгалтером являється Рузієва Світлана Петрівна. Станом на 2023 рік в компанії працює 426 працівників, з них 170 менеджерів з продажу, працівники виробничого цеху, бухгалтерія, плановий та економічний відділи, а також інші. Структуру організації компанії представлено на рисунку 2.4.

Рис. 2.4. Структурна схема організації діяльності компанії «Спектр-Агро»

На базі дослідження структури фірми розрахуємо норматив раціональної кількості працівників саме облікового апарату за наступною формулою:

$$\text{Ч} = \frac{T_z}{\Phi} \times K \times K_{\text{кпз}} \quad (2.1),$$

де, T_z – трудомісткість облікових робіт (річна);

- K коригувальний коефіцієнт, який залежить від рівня автоматизації облікового процесу.

$$\text{Ч} = \frac{8770}{2080} \times 1,11 \times 1,11 = 5,11 \approx 5$$

Результати розрахунки показали, що відповідно до норм, кількість працівників бухгалтерії є оптимальною і повним чином закриває потреби бухгалтерського апарату Дніпропетровського представництва.

Оцінюючи безпосередні обов'язки бухгалтера фірми, то слід зазначити, що до них відноситься:

- безпосередня участь у формуванні облікової політики компанії;
- згідно вимог обраної політики, формування необхідного масиву документації, яку в обов'язковому порядку необхідно складати;
- підбір оптимальної електронної платформи для ведення облікових операцій;
- відображення, групування та узагальнення інформації, що стосується будь-якого руху грошових коштів чи господарських операцій;
- складання звітності за її видами.

Отже підсумуємо, облікову політику у досліджуваній компанії здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства. На фірмі, а саме у Дніпропетровському департаменті керівником департаменту та Головним бухгалтером сформований Наказ про облікову політику фірми, згідно якого виконуються ряд способів та прийомів користування ресурсним потенціалом. Після підрахунку, було з'ясовано, що у Дніпропетровському департаменті працює оптимальна кількість працівників, сформований та функціонує відділ бухгалтерії на чолі з Головним бухгалтером. Облік та звітність ведеться та складається за допомогою автоматизованих програм.

З огляду на вище викладене слід зазначити, що процес формування облікової політики є важливим аспектом, який в подальшому впливає на якість ведення бухгалтерського обліку та подальшого складання звітності в розрізі її видів. Також облікова політика становить підґрунтя до виконання вимог законодавчого середовища. Зазначимо, що досліджувана компанія веде облік та складає звітність за міжнародними стандартами фін. звітності, яка потім після аудиторської перевірки оприлюднюється на офіційному сайті.

Станом на зараз на сайті можна ознайомитись зі звітністю за 5 останніх років.

2.3. Сучасний стан процесу ведення обліку запасів ТОВ «Спектр-Агро»

Сучасний стан ведення обліку у компанії «Спектр-Агро» здійснюється за найновішими та сучаснішими технологіями. Для ведення обліку компанія користується міжнародною платформою VJet ERP. Дана програма являє собою готове хмарне рішення з автоматизації процесів управлінського та фінансового обліку для малого бізнесу та середнього бізнесу, який орієнтований на організації, які надають послуги різного типу, в тому числі, консалтинг.

Спираючись на дослідження та характеристику компанії, то вагомим аспектом її діяльності є безпосереднє надання консалтингових послуг в сфері використання новітнього посівного матеріалу в контексті посадки продукції, догляду за нею та подальшого збору врожаю. Також менеджери компанії на постійній основі консультуються клієнтів з приводу користування та сервісу сільськогосптехнікою.

Функціонал програми VJet ERP вміщує у собі цілодобовий дашборт, що дає можливість 24/7 відслідковувати доходи і витрати, також система проводить контроль договорів та оплати за ними, потім на основі отриманих звітів програма пропонує сформувати поточний дашборт та управлінську звітність.

В компанії ведеться суцільна інтеграція із паралельно налаштованими системами, також налагоджена інтеграція з банківською системою, а також налагоджений процес перегляду стану рахунків та транзакцій в реальному стані.

Для безпосереднього подання звітності, компанія користується електронною платформою M.E.Doc., яка є найбільш поширеною та зручною для більшості вітчизняних компаній. Згрупована структура первинної документації з обліку Зап. компанії представлена на рисунку 2.5.

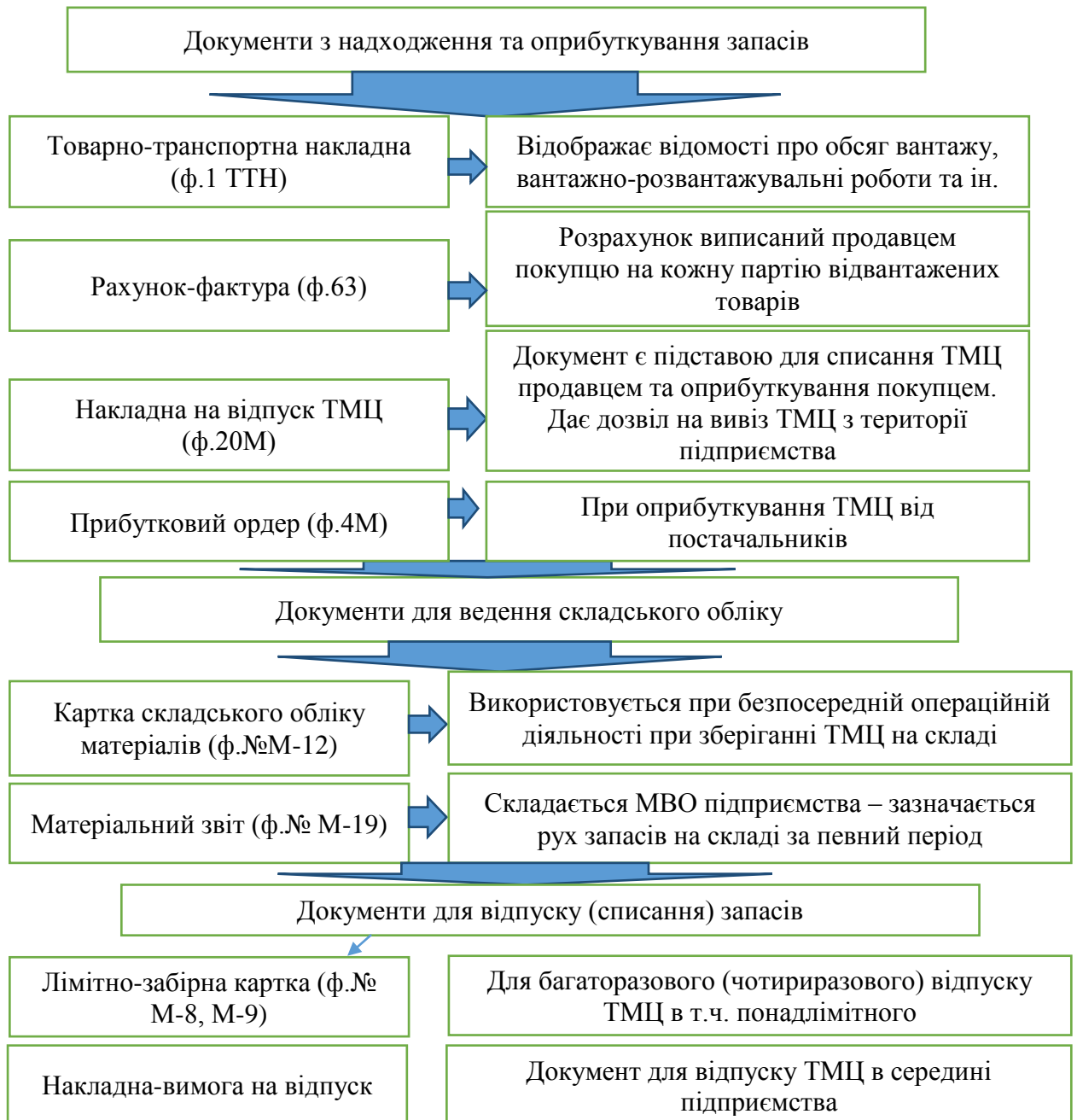

Рис. 2.5. Згрупований масив інформації в контексті складання та обміну первинною документацією компанії

Оцінюючи особливості ведення первинного обліку Зап. в компанії, зазначимо, що вона має доволі широкий асортимент продукції та послуг, які безпосередньо є складовими категорії «Запаси», тому зазначимо, що облік Зап. ведеться за максимально укомплектованим списком первинної документації, який охоплює сукупний процес від виробництва до реалізації продукції.

Наступним кроком в дослідження діяльності компанії з огляду особливостей обліку Зап., є оцінка структури синтетич. та аналітич. обліку Зап. Структура синтетич. та аналітич. обліку Зап. представлена на рисунку 2.6.

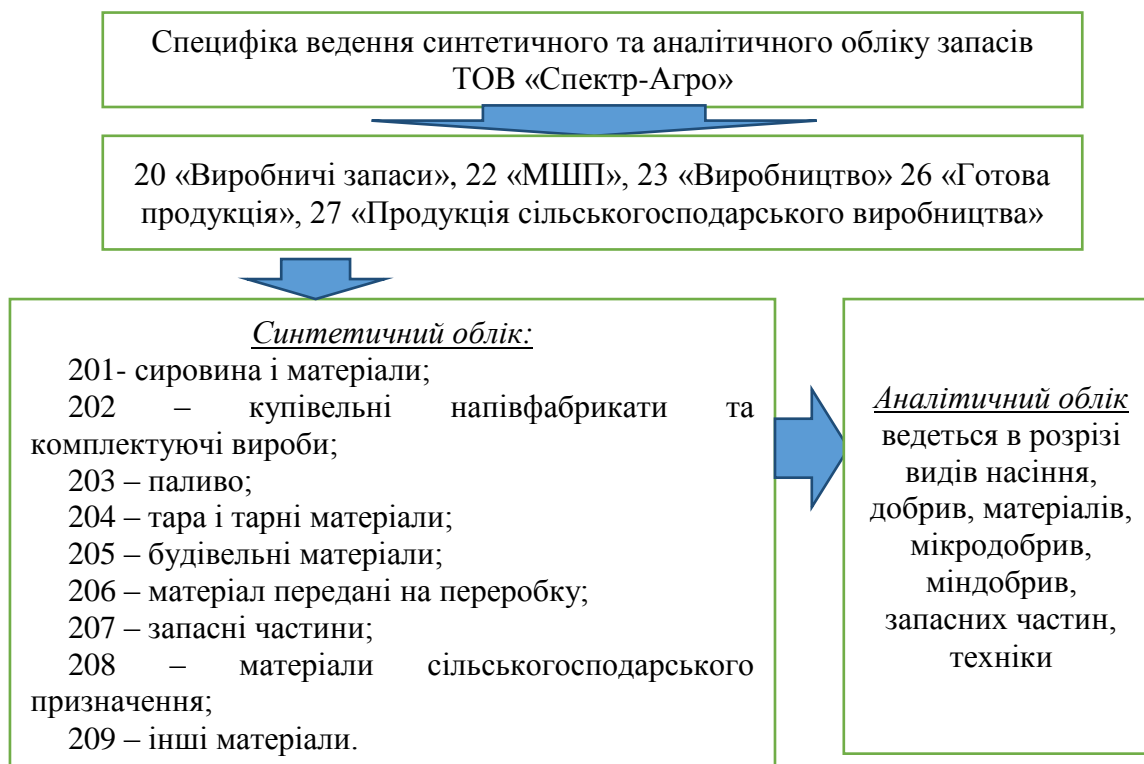

Рис. 2.6. Структура особливостей ведення синтетичного обліку Зап. В компанії

Синтетичний облік Зап. в компанії забезпечує узагальнення облікових даних у грошовому вимірнику, здійснюється за рахунками БО та відображається в оборотно-сальдових відомостях за рахунками 2 класу «Запаси». Особливості ведення синтетич. обліку включають використання класичного плану рахунків, на основі підсумкового сальдо яких формується фінансова та податкова звітність.

Структура аналітичного обліку Зап. в компанії включає його розподіл за видами Зап. (насіння, засоби захисту рослин, матеріали, сільгосптехніка для подальшого продажу та ін.). Враховується номенклатура позицій, місце їх зберігання, їх надходження та відповідальних осіб, а також ціна придбання певного матеріалів та ціна подальшого продажу готової продукції.

2.4. Побудова практичних рекомендацій для удосконалення обліку запасів у ТОВ «Спектр-Агро»

Оцінюючи специфіку ведення обліку Зап. у компанії «Спектр-Агро», слід підкреслити, що вона ведеться за останніми новітніми тенденціями, адже компанія користується міжнародною платформою VJet ERP, яка базується на використанні в обліку та звітності Міжнародних стандартів. Оскільки, зазначена програма повною мірою закриває всі облікові потреби. Але поряд з цим, доречно підкреслити, що базовим аспектом діяльності фірми є саме виробництво та продаж Зап., тому вважаємо за доцільне запропонувати варіант удосконаленого аналітичного обліку Зап. за допомогою використання маркування запасів програмою RFID, яка є безконтактною технологією та носієм інформації. Спираючись на це, пропонуємо побудований механізм впровадження системи RFID сканування для поліпшення аналітичного та складського обліку (рис. 2.7).

Рис. 2.7. Розроблений механізм впровадження системи RFID сканування для оптимізації складського обліку Зап. компанії

Зазначимо, що система RFID являє собою радіочастотну ідентифікацію, яка використовується для відстеження об'єктів, боротьби з підробками, контролю безпеки. Головні переваги RFID-системи:

- швидке збирання даних, оскільки технологія миттєво зчитує кілька предметів одночасно.
- довговічність - мітки служать до 10 років, не бояться вологи, фізичного навантаження, температурних коливань (особливо актуально для сільськогосподарської техніки);
- багаторазове використання технології RFID, оскільки застосування електронних чіпів дозволяє коригувати та оновлювати дані;
- сканування поза прямою видимістю - RFID як працює із прозорими упаковками, так і сканує непрозорі матеріали.

Головним недоліком цієї програми є її висока вартість оскільки необхідно придбати передавачі, зчитувачі, кодери, антени.

Подальшим кроком до удосконалення системи ведення аналітич. та складського обліку на основі використання системи зчитування кодів товарів RFID, пропонуємо розроблений варіант дашборту руху Зап., який дозволить більш детально здійснювати облік Зап. Даний дашборт може синхронізуватись із програмним забезпеченням, яке використовує компанія або, навіть, просто у вигляді простих розрахункових таблиць системи Excel.

Запропонована відомість має містити дату руху Зап., код складу, де зберігаються той чи інший вид Зап., код номенклатури Зап., найменування, одиниці, в яких ведеться вимір Зап., залишок на початок року, обсяг надходжень, обсяг списань, залишок на кінець, сума за 1 продукції, суму реалізації, а також примітки (табл. 2.2).

Зазначимо, що запропонований дашборт надаватиме можливість більш якісніше і швидше відслідковувати будь які зміни, які відбуваються із Зап. В роботі представлено лише фрагмент дашборту, який рекомендується до

використання, а взагалі він може мати максимально широкий вигляд, який враховуватиме будь які, навіть, мінімальні зміни.

Таблиця 2.2

Запропонований фрагмент дашборту руху запасів, як елемент оптимізації їх аналітичного та складського обліку

Дата	Склад	Код номенклатури товару	Найменування	Од. виміру	Залишок на початок	Надходження	Списання	Залишок на кінець	Ціна за од., грн.	Сума, грн.	Примітка
01.12.24	Склад № 1	00015	Насіння соняшнику	кг	100	290	215	175	78	13650	Контрагент 012
02.12.24	Склад № 2	00125	Насіння пшениці	Кг	156	310	240	226	56	12656	Контрагент 031
03.12.24	Склад № 2	0008	Насіння Сої	Кг	182	200	85	297	44	13068	Контрагент 017
04.12.24	Склад № 1	00123	Насіння ріпаку ярового та озимого	Кг	98	110	56	152	50	7600	Контрагент 028
06.12.24	Склад № 3	00078	Люцерна (насіннєві посіви)	Кг	10	-	10	-	200	2000	Списано
.....	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
Всього:	-	-									

Загалом запропонований дашборт разом із синхронізацією із RFID системою, яка попередньо присвоїть чіп кожному виду Зап., дозволить в режимі реального часу вносити зміни будь якого характеру (від ціни та обсягів до контрагента). Зазначимо, що запропонований синхронізаційний дует дозволить компанії «Спектр-Агро» максимально оптимізувати свій облік Зап., оскільки саме вони вважаються найвагомішою частиною операційної діяльності фірми. Вважаємо, що налагоджений таким чином аналітич. та складський облік дозволить компанії знизити ризик непередбачуваних витрат.

Висновки до другого розділу

Слід зазначити, що компанія «Спектр-Агро» доволі розгалужена і розпочала свою діяльність ще з 2009 року і має репутацію надійного партнера, як для своїх клієнтів аграріїв, так і для компаній, які спеціалізуються на постачання продуктів та послуг. Підкреслимо, що основна сфера діяльності досліджуваного господарства це дистрибуція насіння, засобів захисту рослин, мінеральних макро- і мікродобрив. Також компанія «Спектр-Агро» виступає офіційним дистриб'ютором сільськогосподарської техніки, такої як HARDI, Kockerling, Deutz-Fahr, Dieci, SOLA, FALC, MADARA, QUIVOGNE та інші, які є продуктами провідних українських розробників.

Компанія «Спектр-Агро» у доволі великій кількості надає консалтингові послуги з приводу посіву, догляду та збору сільськогосподарських культур. Також компанія приймає активну участь у новітніх способах вирощування біологічних активів (зокрема рослинництва) із подальшим наданням рекомендацій, які нові технології впровадити у виробничий процес. Досліджувана компанія здійснює повний матеріальний супровід забезпеченістю високоякісними матеріалами для виробництва продукції (насіння, засоби захисту рослин, добрива, сільгоспмашини).

Результати дослідження свідчать, що протягом 5 річного періоду фірма мала ряд коливань щодо обсягів основних засобів у загальній структурі активів фірми. Так, наприклад у 2023 частка питомої ваги основних засобів складала 5,86% відносно до загальної сукупності активів, на відміну від 2022 року, коли основні засоби налічували 8,65%. Даний факт свідчить, що господарство в основному використовує основні засоби, як готову продукцію для реалізації.

Оцінюючи результати дослідження через залученням лінії тренду з прогнозним розрахунок вперед на 1 рік відображає подальше зростання

чистого прибутку компанії. Констатуємо, що доволі вагомий обсяг у витратній частині фірми має саме собівартість продукції, тому має місце доволі невеликі обсяги саме чистого прибутку. Відмітимо, що у 2019 році компанія мала рекордно низький рівень прибутку в рамках 77,672 тис. грн в порівнянні із 2020 роком, коли прибуток склав 144,439 тис. грн., тобто майже в 2 рази. Відмітимо, що починаючи з 2021 і по 2023 чистий прибуток компанії знаходиться на стабільному рівні, що свідчить злагоджену роботу фірми.

Компанія «Спектр-Агро», яка зареєстрована за організаційно-правовою формою власності, як товариство з обмеженою відповідальністю має свої представництва за багатьма регіонами країни. Товариство є дочірнім, оскільки повністю належить компанії Оскар Агро Лімітед (Велика Британія). Компанія спеціалізується на оптовій торгівлі засобами захисту рослин, а також сільгосппродукцією. Так, Генеральним директором компанії є Лобач Володимир Петрович, а Головним бухгалтером являється Рузієва Світлана Петрівна. Станом на 2023 рік в компанії працює 426 працівників, з них 170 менеджерів з продажу, працівники виробничого цеху, бухгалтерія, плановий та економічний відділи, а також інші.

Синтетичний облік Зап. в компанії забезпечує узагальнення облікових даних у грошовому вимірнику, здійснюється за рахунками БО та відображається в оборотно-сальдових відомостях за рахунками 2 класу «Запаси». Особливості ведення синтетич. обліку включають використання класичного плану рахунків, на основі підсумкового сальдо яких формується фінансова та податкова звітність. Структура аналітичного обліку Зап. в компанії включає його розподіл за видами Зап. (насіння, засоби захисту рослин, матеріали, сільгосптехніка для подальшого продажу та ін.).

Загалом запропонований дашборт разом із синхронізацією із RFID системою, яка попередньо присвоїть чіп кожному виду Зап., дозволить в режимі реального часу вносити зміни будь якого характеру (від ціни та обсягів до контрагента). Зазначимо, що запропонований синхронізаційний

дуєт дозволить компанії «Спектр-Агро» максимально оптимізувати свій облік Зап., оскільки саме вони вважаються найвагомішою частиною операційної діяльності фірми. Вважаємо, що налагоджений таким чином аналітич. та складський облік дозволить компанії знизити ризик непередбачуваних витрат.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНИЙ БАЗИС ОЦІНКИ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВОМ

3.1. Аналіз впливу факторів на ефективність використання запасів в господарстві, практичні особливості

Ґрунтовний аналіз діяльності компанії «Спектр-Агро» показав, що основним видом діяльності є виробництво насіння зернових та олійних культур, а також засобів захисту рослин. З приводу цього пропонуємо провести «ABC аналіз» за формулою «Паретто» (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Аналітичний аспект розподілу насіння культур по значущості вирощування в компанії

Представлений в роботі аналіз відображає концепцію компанії до розподілу виробництва того чи іншого посівного матеріалу та засобів захисту за ним в розрізі розподілу на 3 категорії. Де, найбільшу питому вагу Зап., яка найбільше користується попитом, доцільно віднести до категорії А, меншим попитом користуються Зап., віднесені до категорії В і найбільш низьким, з огляду на попередні, користуються Зап. категорії С. Вважаємо, що систематичне користування ABC аналізом на основі результатів саостережень, щодо ринкових коливань, дозволить своєчасно вносити відповідні корективи, щодо обсягів виробництва.

Наступним елементом аналітичної частини роботи, з огляду на обрану тему, вважаємо корисним дослідження рівня питомої ваги того чи іншого виду Зап., які виробляються компанією (рис. 3.2).

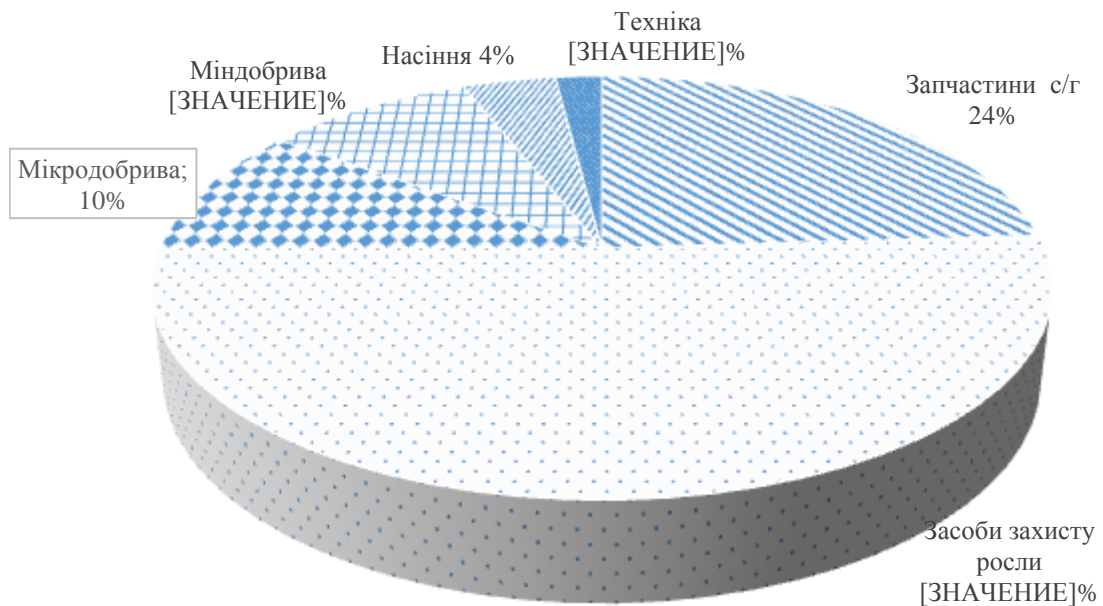

Рис. 3.2. Продуктовий портфель компанії за 2023 рік у % питомої ваги за кожним видом

Як свідчить аналіз представлений аналіз, Компанія «Спектр-Агро» більшим чином орієнтована саме на виробництво та реалізацію засобів захисту рослин, які в загальній сукупності складають 51% всього продуктового портфелю товарів, які представлені для продажу клієнтам фірми.

3.2. Оптимізація аналітичних процедур через побудову розрахункових моделей процесу використання запасів у ТОВ «Спектр-Агро»

В якості розбудови рекомендацій щодо підвищення рівня оптимізації аналітичних процедур, пропонуємо до впровадження в управлінську діяльність фірми пакет рекомендацій, які дозволять своєчасно та оперативно вносити зміни в операційну діяльність, змінювати фокус в асортименті виробництва продукції, яка потім набуває статусу товарів і підлягає

реалізації. Наголосимо, що саме реалізація Зап. в контексті товарів компанії є головною стратегією її діяльності, тому вважаємо, що саме пакетний набір дій та правил дозволить оптимізувати аналітичну складову діяльності компанії (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Побудований аналітичний концепт запасів компанії в контексті підвищення рівня ефективності їх використання та реалізації

Важливим аспектом виконання кваліфікаційної роботи є побудова розрахункової моделі. Враховуючи сільськогосподарський профіль досліджуваної компанії, слід врахувати такі аспекти, а саме зберігання, логістика та продаж продукції. В цьому ключі, пропонуємо розподіл товарів на: міндобрива, насіння, засоби захисту рослин, техніка, мікродобрива і запчастини – за цими категоріями будуть розподілені виробничі витрати компанії.

Наступним кроком є розподіл витрат на логістику та зберігання, а саме вартість транспортування до пунктів продажу, а також витрати на утримання складських приміщень та їх охолодження за вимоги.

Подальшим кроком є оцінка рівня реалізації продукції через визначення рівня очікуваної ціни продажу на рику, рівень конкуренції та загалом сезонність, оскільки останній є базовим критерієм для сільгосп підприємств.

Оцінюючи ряд базових факторів, які тим чи іншим чином впливають, було з'ясовано наступне. З усього масиву Зап. компанії необхідно виокремити головні, в результаті реалізації яких фірма отримує найбільші доходи. До такої категорії віднесено: насіння, техніка, мінодобрива, сільськогосподарська продукція, запасні сільськогосподарські частини, мікродобрива, а також товари для населення. По кожному із перерахованих товарів виділені окремі позиції: кількість реалізованої продукції, ціна за кожен одиницю, дохід від реалізації кожного виду товару, собівартість одиниці реалізованого товару.

Оцінюючи весь масив факторів, в тому числі коливання змін у вигляді росту інфляції на загальнодержавному ринку в межах 6,9%, а також ріст ціни на одиницю реалізованої продукції на 5% у 2025 році, було прийнято рішення, щодо розрахунку рівня зміни майбутніх доходів і витрат фірми від базових товарів у 2025 році. Розрахована прогнозна модель зміни рівня собівартості та чистого доходу від реалізації в результаті коливань у 2025 році представлена у вигляді таблиці (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Розрахована прогнозна модель зміни рівня собівартості та чистого доходу від реалізації в результаті коливань у 2025 році

Товари	Тис. грн	Кількість реалізованої продукції, т	Середня ціна за од.	Дохід від реалізації на кожен вид товар	Собівартість одиниці реалізованої продукції, тис. грн	<i>Прогнозована собівартість реалізованої продукції, тис. грн. у 2025 році за умови росту інфляції на 6,9%</i>	<i>Прогнозований чистий дохід від реалізації, тис. грн. при зростанні ціни на продукції на 5%</i>
Засоби захисту рослин	932474	985,00	220	216700	5611,27	5998,45	227535
Насіння	406392	480,00	180	86400	11514,78	12309,3	90720
Техніка	189393	74,00	60000	4440000	74690,47	79844,11	4662000
Сільськогосподарська продукція	1023023	1050,00	480	504000	5263,9	5627,11	529200
Міндобрива	75064	680,00	178	121040	8128,081	8688,9	127092
Запчастини сільськогосподарські, шт	35475	1800,00	450	810000	3070,61	3282,5	850500
Мікродобрива	23293	120,00	220	26400	46059,13	49237,2	27720
Товари для насадження	21492	58,00	115	6670	95294,74	101870,1	7003,5
Разом	1748884		61742,38	6184810	249633,0	266857,7	6521770
<i>Прогнозована зміна рівня собівартості од. реалізованої продукції в результаті впливу росту рівня інфляції на 6,9%, у 2025 році</i>						+ 17224,7	-
<i>Прогнозована зміна рівня чистого доходу від реалізації за умов збільшення рівня ціни реалізації на 5% у 2025 році</i>						-	+ 336960

Результати розрахунку моделі свідчать, що в результаті впливу рівня інфляції у 2025 році вартість собівартості реалізованої продукції може зрости на 17227,7 тис. В той же час, було враховано, що середня ціна на ринку на аналогічні товари може зрости на 5% відповідно до загальнодержавних коливань, тому рівень прогнозованого чистого доходу від реалізації може зрости на 336960 тис. грн. Вважаємо, що представлені розрахунки можуть бути основою для прийняття ряду управлінських рішень, щодо обсягів виробництва продукції у 2025 році.

Висновки до третього розділу

В якості розбудови рекомендацій щодо підвищення рівня оптимізації аналітичних процедур, пропонуємо до впровадження в управлінську діяльність фірми пакет рекомендацій, які дозволять своєчасно та оперативно вносити зміни в операційну діяльність, змінювати фокус в асортименті виробництва продукції, яка потім набуває статусу товарів і підлягає реалізації. Наголосимо, що саме реалізація Зап. в контексті товарів компанії є головною стратегією її діяльності, тому вважаємо, що саме пакетний набір дій та правил дозволить оптимізувати аналітичну складову діяльності компанії.

Важливим аспектом виконання кваліфікаційної роботи є побудова розрахункової моделі. Враховуючи сільськогосподарський профіль досліджуваної компанії, слід врахувати такі аспекти, а саме зберігання, логістика та продаж продукції. В цьому ключі, пропонуємо розподіл товарів на: міндобрива, насіння, засоби захисту рослин, техніка, мікродобрива і запчастини – за цими категоріями будуть розподілені виробничі витрати компанії.

Оцінюючи ряд базових факторів, які тим чи іншим чином впливають, було з'ясовано наступне. З усього масиву Зап. компанії необхідно виокремити головні, в результаті реалізації яких фірма отримує найбільші доходи. До такої категорії віднесено: насіння, техніка, міндобрива, сільськогосподарська продукція, запасні сільськогосподарські частини, мікродобрива, а також товари для населення. По кожному із перерахованих товарів виділені окремі позиції: кількість реалізованої продукції, ціна за кожен одиницю, дохід від реалізації кожного виду товару, собівартість одиниці реалізованого товару.

Оцінюючи весь масив факторів, в тому числі коливання змін у вигляді росту інфляції на загальнодержавному ринку в межах 6,9%, а також ріст ціни на одиницю реалізованої продукції на 5% у 2025 році, було прийнято рішення, щодо розрахунку рівня зміни майбутніх доходів і витрат фірми від базових товарів у 2025 році. Розрахована прогнозна модель зміни рівня

собівартості та чистого доходу від реалізації в результаті коливань у 2025 році представлена у вигляді таблиці.

Результати розрахунку моделі свідчать, що в результаті впливу рівня інфляції у 2025 році вартість собівартості реалізованої продукції може зрости на 17227,7 тис. В той же час, було враховано, що середня ціна на ринку на аналогічні товари може зрости на 5% відповідно до загальнодержавних коливань, тому рівень прогнозованого чистого доходу від реалізації може зрости на 336960 тис. грн. Вважаємо, що представлені розрахунки можуть бути основою для прийняття ряду управлінських рішень, щодо обсягів виробництва продукції у 2025 році.

ВИСНОВКИ

Особливості економічної сутності процесу формування та використання запасів полягає у їх ролі як однієї з ключових складових оборотних активів підприємства, які забезпечують безперервність виробничо-комерційної діяльності, оптимізацію витрат та задоволення попиту. Запаси відображають вартісну оцінку ресурсів, що знаходяться в стані очікування використання у виробничому процесі або продажу, і є важливим елементом управління ресурсами. Багато сучасних вчених, науковців та практиків сьогодні переймаються базовим аспектом, щодо визначення економічної суті Зап.

1. Зап. слід вважати активами господарства, коли воно усвідомлює визначає загальну сукупність ризиків, витрат та вигід, які може отримати в результаті користування Зап. Також суть Зап., як активу фірми, включає тотальний контроль над ними протягом виробничої діяльності, що передбачає максимізацію можливо отриманих вигід від їх використання. Ще одним базовим показником визначення суті та економічного змісту Зап. є оцінка їх справедливої вартості на конкретну дату.

2. Інформаційні аспекти, представлені на вище наведеній схемі свідчать про широку різноманітність та різновид Зап. відповідно до БО, слід підкреслити, що вони поділяються як на неживі, так і на живі біологічні активи, які можуть утримуватись господарством для подальшого перепродажу чи переробки. З огляду на такий широкий алгоритм розподілу Зап. у БО, бачимо, що вони, в свою чергу поділяються і на підвиди.

3. Здійснення обліку Зап. вітчизняними господарствами може базуватися на кількох теоретичних підходах, які враховують специфіку економічної діяльності окремого з них, вимоги національних стандартів бухгалтерського обліку та загалом рівня безпекової ситуації в країні. Такі теоретичні підходи можна розглядати під фокусом традиційного ведення бізнесу, функціонального підходи, коли більш акцент слід робити на

оперативний облік, аналітичний підхід, на базі якого в подальшому генеруються інноваційні рішення. Думки авторів, з приводу теоретичних підходів до обліку Зап., також різняться.

4. Підводячи підсумки, щодо теорії БО Зап., зробимо висновок, що сучасні реалії господарювання вимагають прийняття оптимальних рішень в господарюванні для кожного окремого господарюючого суб'єкта. Найбільш прийнятним сьогодні є використання традиційних методик в поєднанні із діджиталізацією та цифровізацією господарського процесу за рахунок використання сучасних електронних продуктів.

5. Результати здійснення аналізу використання Зап. відображають, що дана процедура дозволяє здійснити оцінку ризиків, які може мати господарюючий суб'єкта в процесі використання Зап., також це дозволяє виявити надлишкові запаси, які можуть викликати факт заморозки капіталу чи зростання кількості витрат на процес зберігання Зап. Поряд з цим, аналіз надає можливість вчасно виявити факт недостатності Зап., щоб не допустити зупинки виробничого процесу чи втрати клієнтів. Аналіз Зап. також дозволяє оцінити їх моральний знос чи фізичне псування, яке може трапитись через неправильно обрану методику оцінки та списання Зап.

6. Слід зазначити, що компанія «Спектр-Агро» доволі розгалужена і розпочала свою діяльність ще з 2009 року і має репутацію надійного партнера, як для своїх клієнтів аграріїв, так і для компаній, які спеціалізуються на постачання продуктів та послуг. Підкреслимо, що основна сфера діяльності досліджуваного господарства це дистрибуція насіння, засобів захисту рослин, мінеральних макро- і мікродобрив. Також компанія «Спектр-Агро» виступає офіційним дистриб'ютором сільськогосподарської техніки, такої як HARDI, Kockerling, Deutz-Fahr, Dieci, SOLA, FALC, MADARA, QUIVOGNE та інші, які є продуктами провідних українськи розробників.

7. Компанія «Спектр-Агро» у доволі великій кількості надає консалтингові послуги з приводу посіву, догляду та збору

сільськогосподарських культур. Також компанія приймає активну участь у новітніх способах вирощування біологічних активів (зокрема рослинництва) із подальшим наданням рекомендацій, які нові технології впровадити у виробничий процес. Досліджувана компанія здійснює повний матеріальний супровід забезпеченістю високоякісними матеріалами для виробництва продукції (насіння, засоби захисту рослин, добрива, сільгоспмашини).

8. Результати дослідження свідчать, що протягом 5 річного періоду фірма мала ряд коливань щодо обсягів основних засобів у загальній структурі активів фірми. Так, наприклад у 2023 частка питомої ваги основних засобів складала 5,86% відносно до загальної сукупності активів, на відміну від 2022 року, коли основні засоби налічували 8,65%. Даний факт свідчить, що господарство в основному використовує основні засоби, як готову продукцію для реалізації.

9. Оцінюючи результати дослідження через залученням лінії тренду з прогнозним розрахунок вперед на 1 рік відображає подальше зростання чистого прибутку компанії. Констатуємо, що доволі вагомий обсяг у витратній частині фірми має саме собівартість продукції, тому має місце доволі невеликі обсяги саме чистого прибутку. Відмітимо, що у 2019 році компанія мала рекордно низький рівень прибутку в рамках 77,672 тис. грн в порівнянні із 2020 роком, коли прибуток склав 144,439 тис. грн., тобто майже в 2 рази. Відмітимо, що починаючи з 2021 і по 2023 чистий прибуток компанії знаходиться на стабільному рівні, що свідчить злагоджену роботу фірми.

10. Компанія «Спектр-Агро», яка зареєстрована за організаційно-правовою формою власності, як товариство з обмеженою відповідальністю має свої представництва за багатьма регіонами країни. Товариство є дочірнім, оскільки повністю належить компанії Оскар Агро Лімітед (Велика Британія). Компанія спеціалізується на оптовій торгівлі засобами захисту рослин, а також сільгосппродукцією. Так, Генеральним директором компанії є Лобач Володимир Петрович, а Головним бухгалтером являється Рузієва

Світлана Петрівна. Станом на 2023 рік в компанії працює 426 працівників, з них 170 менеджерів з продажу, працівники виробничого цеху, бухгалтерія, плановий та економічний відділи, а також інші.

11. Синтетичний облік Зап. в компанії забезпечує узагальнення облікових даних у грошовому вимірнику, здійснюється за рахунками БО та відображається в оборотно-сальдових відомостях за рахунками 2 класу «Запаси». Особливості ведення синтетич. обліку включають використання класичного плану рахунків, на основі підсумкового сальдо яких формується фінансова та податкова звітність. Структура аналітичного обліку Зап. в компанії включає його розподіл за видами Зап. (насіння, засоби захисту рослин, матеріали, сільгосптехніка для подальшого продажу та ін.).

12. Загалом запропонований дашборт разом із синхронізацією із RFID системою, яка попередньо присвоїть чіп кожному виду Зап., дозволить в режимі реального часу вносити зміни будь якого характеру (від ціни та обсягів до контрагента). Зазначимо, що запропонований синхронізаційний дует дозволить компанії «Спектр-Агро» максимально оптимізувати свій облік Зап., оскільки саме вони вважаються найвагомішою частиною операційної діяльності фірми. Вважаємо, що налагоджений таким чином аналітич. та складський облік дозволить компанії знизити ризик непередбачуваних витрат.

13. В якості розбудови рекомендацій щодо підвищення рівня оптимізації аналітичних процедур, пропонуємо до впровадження в управлінську діяльність фірми пакет рекомендацій, які дозволять своєчасно та оперативно вносити зміни в операційну діяльність, змінювати фокус в асортименті виробництва продукції, яка потім набуває статусу товарів і підлягає реалізації. Наголосимо, що саме реалізація Зап. в контексті товарів компанії є головною стратегією її діяльності, тому вважаємо, що саме пакетний набір дій та правил дозволить оптимізувати аналітичну складову діяльності компанії.

14. Важливим аспектом виконання кваліфікаційної роботи є побудова розрахункової моделі. Враховуючи сільськогосподарський профіль досліджуваної компанії, слід врахувати такі аспекти, а саме зберігання, логістика та продаж продукції. В цьому ключі, пропонуємо розподіл товарів на: міндобрива, насіння, засоби захисту рослин, техніка, мікродобрива і запчастини – за цими категоріями будуть розподілені виробничі витрати компанії.

15. Оцінюючи весь масив факторів, в тому числі коливання змін у вигляду росту інфляції на загальнодержавному ринку в межах 6,9%, а також ріст ціни на одиницю реалізованої продукції на 5% у 2025 році, було прийнято рішення, щодо розрахунку рівня зміни майбутніх доходів і витрат фірми від базових товарів у 2025 році. Розрахована прогнозна модель зміни рівня собівартості та чистого доходу від реалізації в результаті коливань у 2025 році представлена у вигляді таблиці.

16. Результати розрахунку моделі свідчать, що в результаті впливу рівня інфляції у 2025 році вартість собівартості реалізованої продукції може зрости на 17227,7 тис. В той же час, було враховано, що середня ціна на ринку на аналогічні товари може зрости на 5% відповідно до загальнодержавних коливань, тому рівень прогнозованого чистого доходу від реалізації може зрости на 336960 тис. грн. Вважаємо, що представлені розрахунки можуть бути основою для прийняття ряду управлінських рішень, щодо обсягів виробництва продукції у 2025 році.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dobrovolska, O., Schmidtke, K., Lastovchenko, P., Odnoshevna, O., & Tkachenko, O. (2024). Clustering countries of the world according to their business practices in agriculture.
2. Андрушакевич, Галина Федорівна. Організація обліку загальнопромислових й адміністративних витрат та методи їх оптимізації у товаристві з обмеженою відповідальністю xxxxx Львівської області. 2024.
3. Бондаренко О. М., Титаренко А. Д. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. Інвестиції: практика та досвід, 2020, 2: 63-67.
4. Височан, О. С.; Височан, О.О.; Коркішко, в. І. Інвентаризація запасів в умовах війни. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, 2024, 20: 182-189.
5. Гайдучок, Т. С.; Вітер, С. А.; Абрамова, і. В. Сучасні підходи до оцінки запасів за національними та міжнародними стандартами в системі управління оборотними активами підприємства. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, 2024, 14.
6. Головач, А. І. Облік і аналіз фінансових результатів підприємства (на прикладі Підліснівської філії ПрАТ «Райз-Максимко» с. Підліснівка Сумського району Сумської області). 2021.
7. Гончарова, Валентина; Шишмакова, Дарина. Забезпечення обліку і контролю оборотних активів на підприємстві ПТВФ «ДОВІРА». Наукові перспективи (Naukovі perspektivi), 2022, 12 (30).
8. Данілова Інна. Особливості внутрішнього контролю діяльності хлібопекарних підприємств. Актуальні питання права та соціально-економічних відносин Збірник наукових статей, 2021, 228.
9. Долішня, Тетяна; Хома, Світлана; Шумей, Яна. Вітчизняний та міжнародний досвід обліку запасів на малих підприємствах: порівняльна характеристика. Наукові інновації та передові технології, 2023, 14 (28).

10. Долішня, Тетяна; Хома, Світлана; Шумей, Яна. Вітчизняний та міжнародний досвід обліку запасів на малих підприємствах: порівняльна характеристика. Наукові інновації та передові технології, 2023, 14 (28).

11. Дутчак, Ірина; Гордієнко, Микола; Коверза, Вікторія. Порівняльний аналіз методів оцінки запасів в бухгалтерському обліку та їх вплив на фінансові результати. Економіка та суспільство, 2024, 62.

12. Калмиков, Олег. Управління складськими запасами на підприємствах з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Наукові перспективи (Naukovi perspektivi), 2024, 9 (51).

13. Караваєва, Т. В. Організація обліку і аналізу наявності та використання виробничих запасів на підприємствах харчової промисловості. Кваліфікаційна робота. 2024.

14. Костякова Анна Анатоліївна. Наукове обґрунтування та практичні аспекти визначення шкоди та збитків, їх оцінка та облік в умовах воєнного стану. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки), 2023, 3.49.

15. Крочак Оксана, Матрос Олена, Михайловина Світлана. Активи цифрової трансформації як об'єкти обліку. Наукові перспективи (Naukovi perspektivi), 2022, 4 (22).

16. Кудлаєва Наталія, Андрицька Вікторія. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. Молодий вчений, 2020, 12 (88): 142-145.

17. Легеза Юлія. Правовий режим обліку та поводження з відходами гірничодобувної промисловості. Law. State. Technology, 2021, 1: 32-40.

18. Лежненко, Л. І. Оцінка та класифікація витрат за міжнародними стандартами. Рекомендовано до друку науково-технічною радою Луцького національного технічного університету, протокол № 5 від 15.12. 2021 р., 2021, 382.

19. Манн Руслан Володимирович, Фінагіна Олеся Валентинівна; Баранов, Глеб Олексійович. Аналіз логістичної складової нафтогазової галузі регіону. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки, 2022, 64: 5-13.

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73.

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 № 237.

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20.

23. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 № 290

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Мінфіну від 20.10.1999 р. № 246

26. Одношевна О.О., Пільгун О.В., Біловол Є.В. Аналітична діагностика ефективності використання запасів підприємством, як елемент оптимізації системи ведення обліку та контролю. Проблеми сучасних трансформацій. Електронний науково-практичний журнал. № 15, 2024р.

27. Одношевна О. О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2016, 6 (2): 146-148.

28. Одношевна, О., Бугаєску, В., & Якименко, В. (2023). Аналіз та економічна діагностика активів підприємства і пов'язаних з ними витрат: особливості та передумови здійснення. Економіка та суспільство, (55).

29. Ольшанська Марія; Майковець, Дарина. Вплив класифікації товарів та підходів до неї на підприємствах оптової торгівлі на організацію обліку та звітності. *Věda a perspektivy*, 2023, 6 (25).

30. Параниця Надія, Гордієнко, Тетяна Судак, Валерія. Статистичний аналіз обліку екологічних витрат підприємства в умовах сталого розвитку. *Наукові перспективи (Naukovі perspektivi)*, 2023, 5 (35).

31. Пилипенко Любомир, Воськало Володимир; Тивончук, Олена. Проблеми відображення у бухгалтерській звітності розвіданих запасів корисних копалин. *Економіка та суспільство*, 2023, 48.

32. Пільгун О.В. Схема економічної діагностики активів підприємства і пов'язаних з ними витрат. Матеріали VII Всеукраїнської інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств». 9-10 травня 2024 р. – Дніпро. С. 50-53.

33. Пильгун О.В. Теоретичні і практичні підходи до оптимізації рівня раціонального використання запасів. Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи», 30-31 жовтня 2024р. м. Дніпро. С. 98-100.

34. Подмешальська Ю.В., Парнюк О. В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві. *Агросвіт*, 2020, 22: 97-104.

35. Подолянчук О. А. Облікове забезпечення системи управління виробничими запасами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 5. С. 102-110. DOI: 10.32702/23066814.2024. 5.102, 2024.

36. Подолянчук Олена, Польова, Олена, Коваль, Олена. Організація обліку в галузі бджільництва. Наукові перспективи (Naukovі perspektivi), 2024, 4 (46).

37. Польова Тетяна Володимирівна; ОХРЕЙ, Т. С. Методично-організаційні особливості обліку виробничих запасів підприємств. Економічний простір, 2020, 160: 124-128.

38. Самодай Валентина, Донський, Максим, Гладун Марина. Оптимізація управління логістичними витратами в діяльності підприємств. Економіка та суспільство, 2023, 55.

39. Семчук Ж. В., Облік запасів на підприємствах ресторанного господарства. Scientific notes of Lviv University of Business and Law, 2024, 40: 632-640.

40. Скаско О. І.; Костецька, Ю. Р. Методика аудиту виробничих запасів підприємства. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки, 2022, 70: 89-93.

41. Слесар Тетяна Миколаїва; Мошкун, Катерина Володимирівна. Формування облікової політики виробничих запасів. In: The 7 th International scientific and practical conference "Science and technology: problems, prospects and innovations"(April 13-15, 2023) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2023. 498 p. 2023. p. 464.

42. Сопко В.В., Організація обліку товарних операцій на підприємстві торгівлі. In: Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: зб. наук. пр. XI всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Вінниця, 23 берез. 2023 р. Ч. 2. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. 486 с. У збірнику XI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет–конференції розглядаються наукові праці, присвячені дослідженню сучасного стану. р. 115.

43. Степаненко, Оксана Іванівна. Товарні запаси як об'єкт обліку та управління: науково-практичний підхід. Цифрова економіка та економічна безпека, 2024, 2 (11): 157-163.

44. Тарасишина, Світлана. Економічна сутність виробничих запасів та їх класифікація. In: Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: зб. наук. пр. IX Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 24 берез. 2021 р.: у 2-х ч. Ч. II. Вінниця: ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2021. 203с. р. 106.

45. Тарасишина Світлана. Особливості управління виробничими запасами підприємства. Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий, 215.

46. Тлучкевич Наталія. Проблемні аспекти в організації обліку готової продукції. Асютін Андрій, Фатенок-Ткачук Алла. Шляхи диджиталізації обліку, 2024, 145.

47. Фімяр С. В., Глембицький О. В. Стратегії формування інтелектуального капіталу через впровадження технологій штучного інтелекту в бізнес-процеси. In: The 4 th International scientific and practical conference “Science and society: modern trends in a changing world”(March 18-20, 2024) MDPC Publishing, Vienna, Austria. 2024. 437 p. 2024. р. 412.

48. Фоміна Т. В.; Гончаренко, Ю. В. Документальне оформлення операцій із запасами. Здоров'я і суспільство в умовах війни, 2022, 308.

49. Цятковська, Олена. Облікова політика, як інструмент управління нефінансовими активами державних установ. Вчені записки Університету «КРОК», 2023, 3 (71): 85-91.

50. Шевченко Любов Ярославівна; Мулява Валерія Русланівна. Сутність виробничих запасів, проблеми обліку та напрями його вдосконалення на підприємстві. Економіка, управління та адміністрування, 2022, 4 (102): 72-76.

51. Шевчук А. Л. Логістичні принципи формування запасів підприємства. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки, 2021, 4 (63): 70-74.

52. Шпінь Вероніка, Мельник Тетяна. Методика оцінки запасів підприємства за вітчизняними і міжнародними стандартами обліку. Молодий вчений, 2021, 1 (89): 213-219.